Ազգ
Azg
armenian daily
1 ՕԳՈՍՏՈՍ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 146 (2831)

Ալիեւի օդանավը սպասում է...

Թուրքական եւ ադրբեջանական պաշտոնական լրատվամիջոցները շարունակում են լուռ մնալ «Գյուլհանե» թուրքական զինվորական ակադեմիայի կլինիկայում գտնվող Ադրբեջանի նախագահի առողջական վիճակի մասին: Թուրքականներից երեկ բացառություն կազմեց TRT-2 հեռուստակայանը, որի հակիրճ հաղորդագրության համաձայն, «Էսենբողա» օդանավակայանում Հեյդար Ալիեւի օդանավը սպասում է նրան տեղափոխելու Բաքու: Մյուս կողմից, «Eurasia Turk» ինտերնետային լրատուն հաղորդում է, որ Ալիեւի մարմինն այլեւս դեղորայք չի ընդունում եւ նա շուտով կտեղափոխվի Բաքու: Այդպես է ցանկացել նախագահի ընտանիքը, որպեսզի նա իր վերջին շունչը փչի հայրենիքում: Իր հերթին «Star TV» թուրքական հեռուստակայանը պնդում է, որ «Գյուլհանեում» Ալիեւն այլեւս չի բուժվում, այլ պայքարում է կյանքի համար: Հեռուստակայանն ավելացնում է, որ նախագահ Սեզերն է երեկ այցելել Ալիեւին: Ռուսական «Ինտերֆաքս» գործակալությունը, հղում անելով «Star TV»-ին նշում է, որ Հեյդար Ալիեւը տառապում է միանգամից 8 հիվանդությամբ՝ սիրտ, թոք, երիկամ, ստամոքս, լեղապարկ, քաղցկեղ եւ նյարդային համակարգի խանգարում:

Այս բոլոր տեղեկությունները ստուգելու նպատակով Թբիլիսիից «Ազգի» թղթակիցը երեկ փորձեց տեղեկություն ստանալ Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի արտաքին հարաբերությունների ղեկավար Նովրուզ Մամեդովից, որը հրաժարվեց որեւէ մեկնաբանություն տալուց:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Իսկ քվեարկողների տեսակարար կշի՞ռը

Թվում է՝ արդեն ամեն ինչ ասված է խորհրդարանական վերջին ընտրությունների մասին եւ այլեւս ոչինչ չկա ավելացնելու: Մնում է միայն առաջիկա սեպտեմբերին դիմագրավել եվրոպական կառույցների կշտամբանքները, եւ ամեն ինչ կավարտվի բարեհաջող, մինչեւ... հաջորդ ընտրություններ:

Սակայն՝ ոչ: Պարզվում է, որ դեռեւս կա մի կարեւոր հարց, որն աչքաթող է արվել գոնե մեր կողմից եւ որը շատ էական է հետընտրական մթնոլորտի կայունացման, հասարակական ու պետական առողջության տեսակետից: Դա խորհրդարանում չներկայացված ընտրազանգվածների պարագան է:

Վերջերս, ընտրություններում 5 տոկոսի արգելքը պաշտոնական տվյալներով չհաղթահարած մի քանի կուսակցությունների ղեկավարների հետ կայացած խոսակցությունների ընթացքում պարզվեց, որ նրանցից յուրաքանչյուրն իր համար դիտարկումներ է արել՝ ստուգելու, թե ովքե՞ր են իրենց ձայն տվել: Այդ դիտարկումներից պարզվում է, որ ՀՌԱԿ-ին, ՀԺՄՄ-ին, «Հզոր հայրենիքին» եւ «Արժանապատվություն, ժողովրդավարություն, հայրենիք» դաշինքին ձայն տված քաղաքացիների ճնշող մեծամասնությունը մտավորականության ներկայացուցիչներ են եղել: Այլ խոսքով՝ եթե նույնիսկ որպես ճշմարտություն ընդունենք Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նկարած ձայների քանակը, ապա վերոհիշյալ չորս կուսակցությունների հավաքական ձայները, որոնք կազմում են շուրջ 162 հազար, ստացվել են գերազանցապես մտավորական խավից՝ բժիշկներ, ուսուցիչներ, ինժեներներ, լրագրողներ, մտքի աշխատավորներ: Այսինքն՝ մոտավորապես 162 հազար ինքնուրույն մտածել իմացող մարդիկ զրկվել են Ազգային ժողովում ներկայացուցիչ ունենալու իրավունքից:

Անշուշտ, չի կարելի վերեւի տվյալները հաստատել կամ ժխտել սոցիոլոգիական հարցման արդյունքներով: (Հայաստանում ոչ ոք հետընտրական շրջանի հասարակական կարծիքի քննություն չի կատարում): Սակայն կարելի է այդ տվյալներն արժանահավատ համարել տրամաբանության ուժով, բացառման օրենքով: Գաղտնիք չէ, որ մեր ժողովրդի մտավորական խավն ընդհանրապես չի համակրում Հանրապետական կուսակցությանը եւ նրա լիդերներին, չի հավատում եւ չի հավատացել «Օրինաց երկրի» բլեֆներին, խորշում է, վախենում ՀՅԴաշնակցության իշխանության գալու հեռանկարից, փրկչական որեւէ առաքելություն չի վերագրում Արտաշես Գեղամյանին ու նրա կազմակերպությանը, չի ուզում խաբվել «Արդարություն» դաշինքի արկածախնդիրներից, ծանոթ չէ եւ չի էլ ուզում ծանոթանալ ՄԱԿ-ին ու նրա մականունավոր ղեկավարին: Մինչդեռ այդ բոլորն անցան խորհրդարան, որտեղ նրանցից ոչ մեկը, բացարձակապես ո՛չ մեկը չի կարող ներկայացնել ո՛չ ՀՌԱԿ-ի, ո՛չ ՀԺՄՄ-ի եւ ո՛չ էլ Լյուդմիլա Հարությունյան-Գագիկ Ասլանյան դաշինքի հետեւորդներին եւ ընտրազանգվածներին: Ո՛չ խորհրդարանում եւ ոչ էլ, առավել եւս, կոալիցիոն կառավարության մեջ: Արդյունքում՝ ավելի քան 162 հազար մտավորականներ, այսինքն՝ ինքնուրույն մտածող եւ անկաշառ մարդիկ հայտնվել են ազգային-քաղաքական կյանքի լուսանցքներում: Որեւէ մեկը խորաչափե՞լ է, թե դա մեր երկրի համար ինչ է նշանակում:

Իհարկե, կարելի է առարկել, թե բոլոր քվեարկողների ձայները հավասար են, յուրաքանչյուրն ունի հավասարազոր մեկ եւ միակ ձայն: Սակայն քաղաքական կյանքում, այն էլ մեր իրավիճակում գտնվող երկրի կյանքում, որտեղ հասարակության վստահության հարցը գլխավոր խնդիրն է թե՛ ազգային անվտանգության եւ թե՛ տնտեսական զարգացման տեսակետից, հենց այդ խավի, մտավորականության ձայնը, վստահության քվեն ավելի մեծ տեսակարար կշիռ ունի, քան մնացածինը:

Ողբալիորեն տարօրինակ է, որ հենց այս հանգամանքն անտեսեցին ընտրությունների կազմակերպիչներն ու գլխավոր դերակատարները: Այդ թվում՝ խորհրդարան անցած եւ կոալիցիոն կառավարություն կազմած կուսակցությունները:

ՀԱՆՈՒՆ ԱՊՐՈՒՍՏԻ

Հարյուր ընտանիք կոտրած տաշտակի առաջ

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Այս անգամ «Ազգի» խմբագրություն էին դիմել Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի բնակիչները, ովքեր ներկայացնում էին հարյուր ընտանիքների բողոքն ու տագնապը:

Սոցիալական լարվածության սրման մութ ու խավար տարիներին, երբ զանգվածային անտառահատումները սովորական երեւույթ էին, «Հաղթանակ» զբոսայգուց դեպի Զեյթուն տարածվող անտառամասի վրա, որի մեծ մասը արդեն «ազատվել» էր ծառ ու կանաչից, գործիքաշինական գործարանին հարակից տարածքում շրջակայքի մի խումբ բնակիչներ սեփական նախաձեռնությամբ տնամերձեր են հիմնում՝ յուրաքանչյուրը 800-1000 մ բաժնեմասով: Դա 90-ական թթ. էր: Աշխատանքից ու ապրելու միջոցներից զրկված մարդիկ բաժան-բաժան հողակտորները մաքրեցին աղբից, եւ հարբեցողների ու կասկածելի վարքով անձանց հավաքատեղի դարձած վայրում պտղատու այգիներ ու բանջարանոցներ հիմնեցին: Դրանք վաղուց կենդանացրել են շրջապատը, բերք ու բարիք են տալիս ու ապրեցնում մարդկանց: Հարյուր ընտանիքներից շատերի համար ապրուստի միակ միջոցն են: «Անցած տարվա աշնանից, այս տարվա գարնանից հայտնվում են մարդիկ, ովքեր փորձում են համոզել մեզ հրաժարվել մեր այգիներից: Մեզ ասում են՝ մեղք եք, իզուր ինչու եք չարչարվում, այս հողերը արդեն վաճառվել են, ոչ մի մետր ազատ հողակտոր չկա», պատմում է Ռոզա Վասիլյանը: Եվ այստեղից սկսվեց հարյուր ընտանիքների ոդիսականը:

Տես ➧ էջ 2

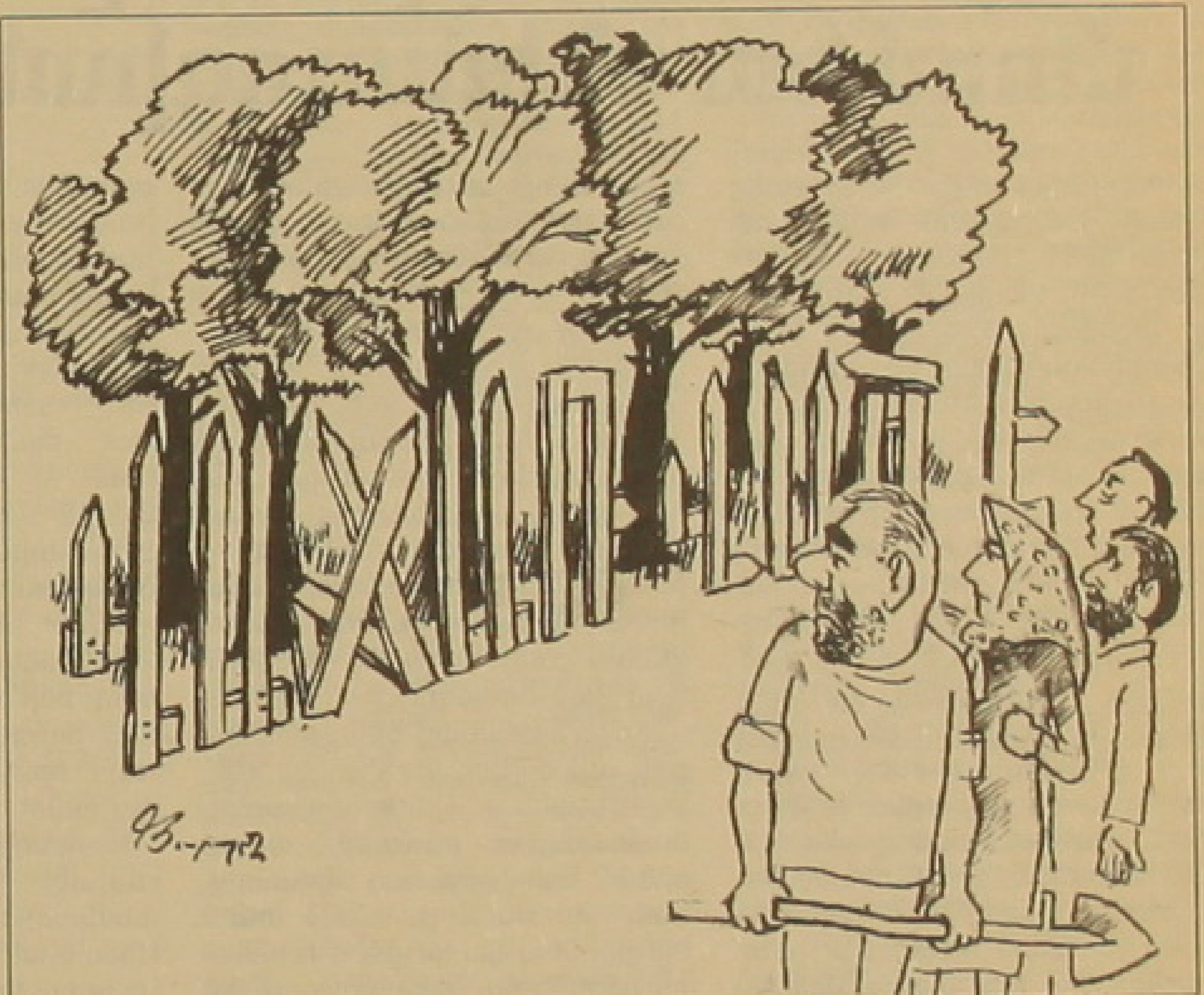

Վատիկանն ընդդեմ համասեռամոլության

ՎԱՏԻԿԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վատիկանը խոշորածավալ համաշարժում է սկսում, որը նպատակադրված է հանրային կարծիքի փոփոխմանը համասեռամոլության եւ միասեռ ամուսնությունների նկատմամբ:

Ինչպես այսօր հայտարարել է Վատիկանի պաշտոնական ներկայացուցիչը, «Որոշ նկատառումներ համասեռ ամուսնական միությունները օրինականացնելու առաջարկությունների շուրջ» հատուկ փաստաթղթում ներկայացվելու է ոչ ավանդական սեռական կողմնորոշման երեւույթի կաթոլիկական մեկնաբանություններ, «պսակազերծվելու է» նմանօրինակ միությունների միանգամայն բնականոն լինելու մասին «տակավին վերջերս տարածված առասպելը» եւ առաջարկություններ են արվելու քաղաքական գործիչներին եւ մյուս աշխարհիկ անձանց, թե ինչպես դիմակայել այդ երեւույթին հետզհետե հարաճուն հասարակական հավանություն տալուն: Նրա խոսքերով, Վատիկանը հույս ունի իր նախաձեռնության կողմը գրավել «բոլոր դավանաբանությունների ներկայացուցիչներին եւ ամբողջությամբ վերցված հանրային կարծիքը»:

Բարձրագույն եկեղեցական անձինք, հաղորդել է ներկայացուցիչը, նմանօրինակ քայլի են դիմել Եվրոպայի եւ Հյուսիսային Ամերիկայի երկրներում՝ կաթոլիկ հավատքի տարածման գլխավոր աշխարհաշրջաններում, համասեռ ամուսնությունների ազատ արտոնման հարուցած մտահոգությամբ: Նրանք այդ կերպ հույս ունեն ամրապնդել ավանդական ընտանիքի դիրքերը:

Ղարաբաղի խնդիրը քաղաքական է

ԲԱՔՈՒ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցերն են քննարկվել Բաքվում ԱՊՀ հակաահաբեկչական կենտրոնի ղեկավար Բորիս Միլնիկովի հետ Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարար Նամիկ Աբասովի հանդիպման ժամանակ: Ինչպես հաղորդում է Բաքվի «525» թերթը, բանակցությունների ավարտից հետո կայացած ճեպասուլիսում կենտրոնի ղեկավար Բորիս Միլնիկովը հայտարարել է, որ Ղարաբաղում որեւիցե գործողություն չի ծրագրվում, քանի որ այդ տարածաշրջանի խնդիրը քաղաքական բնույթ ունի: «Ադրբեջանական կողմը այդ հարցի քննարկում անցկացրեց, բայց մենք առարկեցինք, քանի որ լրացուցիչ ներուժ մենք չունենք: Սակայն մենք կշարունակենք համագործակցությունն Ադրբեջանի հետ փորձագետների մակարդակում», ասել է Միլնիկովը:

Մոսկվայում ձերբակալվել է հայ «ձեռներեց»

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոսկվայում Ֆաբերժեի զատկական ձու վաճառելիս ձերբակալվել է Սամվել Շահվերդյանը, որն ասել է, թե այդ ընծան որպես ժառանգություն պապից է կտակվել իրեն: Սակայն պարզվել է, որ դա ընդամենը կեղծված օրինակ է, բայց իսկապես թանկարժեք մետաղներից եւ քարերից, արված բավականին բարձր մակարդակով, եւ արժե ավելի քան 8 հազար դոլար:

Շահվերդյանն այդ ապրանքը վաճառում էր 100 հազար դոլարով, առանց իմանալու, որ դրա քաղաքացիական հագուստով «գնորդը» ոստիկանության աշխատող է:

Ըստ Ռուսաստանի զինապալատի փորձագետների, աշխարհում ընդամենը Ֆաբերժեի 60 զատկական ձվեր կան, որոնք շատ մեծ գին ունեն: Նրանցից մի քանիսի արժեքը հասնում է մինչեւ 9 միլիոն դոլարի:

Ստուգումների ժամանակ Շահվերդյանը ցույց է տվել աշխատանքի իսկության վերաբերյալ վավերագիրը, սակայն պարզվել է, որ կեղծ է նաեւ փաստաթուղթը:

Բոլոր դեպքերում մասնագետները բարձր գնահատական են տվել կեղծ ձվին, որի զարդարանքն, իսկապես, թանկարժեք մետաղներ ու քարեր էին՝ ոսկի, արծաթ, պլատին, սուտակ: Ռուսաստանի հեռուստատեսության «Վեստի» ծրագիրն անդրադառնալով այս դեպքին նշել է, որ ըստ ոստիկանների, եթե Շահվերդյանն այդ ապրանքը վաճառեր սկսնակ հավաքորդի, ապա անպայման հաջողություն կունենար:

Ֆաբերժեն ոսկերչական գեղարվեստական ֆիրմա է, որը Ռուսաստանում հիմնել է ծագումով ֆինն մասնագետ Գուստավ Ֆաբերժեն, 1842 թվականին:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Հայ դատը միայն մեկ կուսակցության դատ չէ»

Հայտարարեց Բրյուսելի Հայ դատի հանձնախմբի նախագահը

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Քյոլն

Քյոլնի հայ մշակութային միության, Գերմանահայոց կենտրոնական խորհրդի եւ Քյոլնի հայ համայնքի հովանավորությամբ հուլիսի 27-ին «Հայ դատը, Սեւրի եւ Լոզանի դաշնագրերը» թեմայով տեղեկատվական երեկո անցկացվեց Քյոլնի Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցուն կից սրահում: Պատմական եւ քաղաքական բաժինը ներկայացրեց Եվրոպայի Հայ դատի հանձնախմբի նախագահ տիկին Հիլդա Չոբոյանը, իրավաբանական բաժինը՝ Ալֆրեդ Նավասարդյանը:

Բանախոսներն անդրադարձան Հայ դատի ներկա վիճակին՝ մանրամասն վերլուծության նյութ դարձնելով 1920 թ.-ի օգոստոսի 10-ին Սեւրի, 1923 թ.-ի հուլիսի 24-ին Լոզանի դաշնագրերը: Խոստովանենք, որ իրավաբան Նավասարդյանի՝ մեր կարծիքով դժվարըմբռնելի հայերեն խոսքը, որ համեմված էր դաշնագրերում առկա հոդվածների զուտ անվանական հիշատակումով, քիչ բան կարող էր հուսակեցնել այն հանրության համար, որ, ինչպես երեւաց, եկել էր իր կոնկրետ հարցին հստակ պատասխան ստանալու: Այդ տեսակետից շահեկանորեն տարբերվում էր պատմական եւ քաղաքական բաժինը ներկայացնող օրվա երկրորդ բանախոսը: Այդուհանդերձ մեկ-երկու դիտարկում, որ առանձնացրել ենք պրն Նավասարդյանի խոսքից: Խոսելով Սեւրի դաշնագրի նշանակության մասին, իրավաբանն ընդգծեց, թե այն քաղաքական վերածնունդ էր Հայաստանի համար: «Ես ավելի շուտ հաշտության փոխարեն կգործածեի զինաթափման դաշնագիր անվանումը», ասաց Բրյուսելից ժամանած հյուրը՝ նկատել տալով, թե հայերիս համար անշահեկան Լոզանի դաշնագրում էլ անուղղակիորեն կա փոքրամասնությունների պաշտպանության վերաբերյալ մի կետ, որը կարելի է ի շահ հայերի գործածել: «Եթե սխալվում եմ, պատմաբանները կճշտեն՝ Թուրքիայի հայերը հրաժարվել են այդ փոքրամասնության անվան տակ լինել», ասաց իրավաբանը:

Տես ➧ էջ 4

Հայ ճարտարապետները հետ են մնում նոր տեխնոլոգիաներից

«Գաֆէսճեան թանգարան» հիմնադրամը հուլիսի 18-ից մինչեւ օգոստոսի 1-ը «Կասկադ» համալիրի երկրորդ ցուցասրահում մեր հասարակության քննարկմանն էր ներկայացրել թանգարանի կառուցման նախնական 3 նախագծերը, որոնք հաղթող էին ճանաչվել 2002 թվականին հիմնադրամի նախաձեռնությամբ կայացած միջազգային մրցույթում: Դրանք են Նյու Յորքից եւ Փարիզից «Բեռնարդ Շումի» ճարտարապետները, Վիեննայից Քոոփ Հիմելբլաու, Հոլանդիայի Ռոտերդամ քաղաքից Էմ-Վի-Ար-Դի-Վի կազմակերպությունները: Հիշեցման կարգով նշենք, որ մրցույթին մասնակցել են միջազգային ճանաչում ունեցող 35 ճարտարապետական ընկերություններ: Հայ ճարտարապետական խմբերից ոչ մեկը չի հրավիրվել, քանի որ նրանք դեռեւս չեն համապատասխանում միջազգային պահանջվող չափանիշներին: Այս մասին լրագրողներին հայտնել է «Գաֆէսճեան թանգարան» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Ջոն Ուոթերսը բնավ նպատակ չունենալով նսեմացնելու հայ ճարտարապետներին: Վերջին օրերին լրատվամիջոցները վերստին անդրադարձան պրն Ուոթերսի արտահայտած կարծիքին «Կասկադ» համալիրը նախագծած ճարտարապետներ Ջիմ Թորոսյանի, Սարգիս Գուրզադյանի, Ասլան Մխիթարյանի հեղինակային իրավունքի պաշտպանությամբ հանդես եկած ստեղծագործական միությունների հրավիրած մամլո ասուլիսի ժամանակ:

Խնդրին ավելի մանրամասն տեղեկանալու նպատակով զրուցեցինք ճարտարապետների միության նախագահ **Մկրտիչ Մինասյանի** հետ, նկատի ունենալով, որ հայ միջնադարյան ճարտարապետական արվեստի փայլուն նմուշները վաղուց արդեն հայտնի են աշխարհում: Խորհրդային տարիների հայ ճարտարապետական դպրոցը ժամանակին մեծ համբավ ուներ, սակայն անկախությունից ի վեր արվեստի այս ճյուղը ակնհայտորեն հետ է մնում նոր տեխնոլոգիաներով առաջ ընթացող միջազգային ճարտարապետության զարգացումից:

Վերջին տարիների ներփակված գործունեության հետեւանքներն իրենց առանձնապես զգացնել տվեցին, երբ ներդրումային զանազան ծրագրեր իրականացնող ամեն մի օտարերկրյա կազմակերպություն իր հետ բերեց, հաճախ էլ պարտադրեց ուզած ճաշակն ու մշակութային պահանջները: Հենց այստեղ էլ, ըստ էության, կարեւորվեց մեր մշակութային արժեքներն ու ազգային դիմագիծը պահպանելու պետական քաղաքականության դերը, որը, ցավոք, դեռեւս շատ է թույլ ու նվաղուն: Դրա վառ ապացույցը խայտաբղետ ու անճաշակ շինություններով աչք ծակող վերջին տարիների Երեւանն է: Բարեբախտաբար, ժամանակ առ ժամանակ ավարտին են հասցվում հայ ավանդական ճարտարապետական ոճին ներդաշնակ կառույցներ, որոնք երեւանցիներիս ուրախություն են պատճառում:

Ճարտարապետների միության նախագահից տեղեկացանք, որ միությունը ճարտարապետների միջազգային ասոցիացիային անդամակցում է 1999 թվականից, սերտ կապեր ունի Բուլղարիայի ճարտարապետների միջազգային ակադեմիայի, ինչպես նաեւ ԱՊՀ երկրների միությունների հետ: Ցավոք, համատեղ ծրագրեր չեն իրականացվում, միայն կազմակերպվում են սեմինարներ, ուղարկվում են տարբեր մրցույթների ծրագրեր, որոնց մասնակցելու եւ միջազգային ճանաչում ձեռք բերելու համար որոշակի գումար է պահանջվում: Պրն Մինասյանը նշեց, որ խորհրդային տարիներին ճարտարապետ Ջիմ Թորոսյանի խումբը մասնակցել է Փարիզում եւ եվրոպական այլ քաղաքներում կառուցվելիք շինությունների նախագծերի մրցույթին: Միջազգային չափանիշներին համապատասխան աշխատելու համար միությունն այժմ ամենից առաջ կարիք ունի տեխնիկական զինվածության, նոր տեխնոլոգիաները կիրառելու փորձառության: Նրա համոզմամբ, դրա համար երկար ժամանակ է պահանջվում, քանի որ հայ ճարտարապետները նոր են սկսել աշխատել համակարգչային մասնագիտական ծրագրերով:

«Մենք, իհարկե, գիտենք, որ սա է «Գաֆէսճեան թանգարան» հիմնադրամի հայտարարած մրցույթին հայ ճարտարապետներին չհրավիրելու հիմնական պատճառը, այդուհանդերձ, ցանկալի էր, որ «Կասկադի» հեղինակ Ջիմ Թորոսյանի խումբն ինչ-որ կերպ մասնակից դառնար», ասաց պրն Մինասյանը: Նա ուրախալի երեւույթ համարեց, որ Հայաստանում կան ճարտարապետական 15-20 խմբեր, որոնք աշխատում են Արցախում, աղետի գոտում, Երեւանում: Հայ ճարտարապետների գլխավոր խնդիրը նոր տեխնոլոգիաներին ամենայն վարպետությամբ տիրապետելն է, որը նրանց հասանելի կդառնա առաջիկայում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայ ճանապարհորդը գնալու է Բաքու

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Շուտով կլրանա հայ ճանապարհորդ, ժողովրդական դիվանագետ Սերգեյ Մարտիրոսյանի ճանապարհորդության տասը տարին: Հուլիսի 31-ի ասուլիսին ճանապարհորդը ներկայացրեց իր անցած ուղին, նշելով, որ անցնելով 45 հազար կիլոմետր ճանապարհ եղել է 67 երկրում: Ժողովրդական դիվանագետը ճանապարհորդության ժամանակ քարոզել է խաղաղություն եւ փորձել է ապացուցել, որ արցախցու պահանջն արդար է:

Մարտիրոսյանի խոսքերով, հայ դիվանագետները չեն կարողանում շատ հարցերի հստակ պատասխաններ տալ, իսկ չորս երկրներում նրանք նույնիսկ տեղյակ չեն եղել Ղարաբաղի դրոշի մասին:

Առաջիկայում Սերգեյ Մարտիրոսյանը պատրաստվում է Բաքվով գնալ Միջին Արեւելքի երկրներ: Ադրբեջանի մայրաքաղաք գնալու մտադրության մասին նա հայտնել է արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանին եւ սպասում է պատասխանի: Բաքվում ժողովրդական դիվանագետը նախատեսում է անցկացնել հանրահավաք եւ հորդորել, որ վերջ տրվի հակամարտությանը: Ըստ նրա, Ղարաբաղի հարցը տասը տարի «լճացել է»:

Հարյուր ընտանիք կոտրած տաշտակի առաջ

Սկիզբը էջ 1

Տագնապած բնակիչները շարունակում են դիմել իշխանական վերին ու ստորին բոլոր ատյաններին, որոնց առնչվում է խնդիրը: Դիմումները պատասխանատուները մեկը մյուսին փոխանցող տարբեր ատյաններում, այնուամենայնիվ, նույն պատասխանը ստացան՝ անցած տարեվերջին հողերն աճուրդով վաճառվել են այլ քաղաքացիների ու կազմակերպությունների: Թե ում եւ ինչ կարգով, չի հաջողվել տեղեկանալ: Այսօր էլ այս տարածքում պարբերաբար երեւում են յափագրող ու հաշվառող անձինք՝ սաստկացնելով մարդկանց վախն ու կասկածները: Վերջին շրջանում հաճախակի են դարձել հողամասերի շրջակայքում հիմնականում գիշերներն «անսպասելիորեն» բռնկած հրդեհները, որոնք բնակիչները մեկնաբանում են իբրեւ դիտավորություն ու իրենց վախեցնելու փորձ: «Բայց մենք դուրս չենք գալու այս տարածքներից, անցած 15 տարիներին մենք շատ բան ենք կորցրել՝ եւ մեր աշխատանքը, եւ մեր ավանդները, նոր բան այլեւս ի վիճակի չենք ստեղծելու», ասում են նրանք: Անկասկած, բնակիչները հույսը դրել են այն իրողության վրա, որ իրենց հետ կվարվեն նույնկերպ, ինչ ապօրինի, ինքնակամ կառուցապատումների դեպքում է, այսինքն, կօրինականացվի հողի նկատմամբ իրենց սեփականության իրավունքը: Օրենքը, սակայն, նման լուծում նախատեսում է միայն գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքների անօրինական օգտագործումների դեպքում: Այն տարածքները, որտեղ այսօր այգիներ են գցվել, ժամանակին պատկանում էին Երեւանի անտառտնտեսությանը, եւ բնականաբար, դրանք ոչ երեկ, ոչ էլ այսօր այգեգործական արժեքով չեն գնահատվում: Թերեւս այլ պարզաբանման խնդիր է, թե անտառտնտեսության տարածքն ինչպես է հնարավոր աճուրդով վաճառել: Բայց 10-12 տարի առաջ այդ հարյուր ընտանիքներին նման քայլի դիմելու ստիպել է ապրելու, ապրուստի միջոց հայթայթելու անհրաժեշտությունը: Եվ հիմա նրանք պիտի պատժվեն այն բանի համար, ինչի դիմել են կարիքից դրդված: Խնդրին լավատեղյակ մի պաշտոնյայից իմացանք, որ այդ հողերի նոր տերեր են դարձել պաշտպանության նախարարությունը, նրա ռազմական ուսումնարանը, այս տարածքի մեջ է ընդգրկված նաեւ կանադական նոր կառուցվելիք թաղամասը: Անշուշտ, օրենքը նրանց կողմն է, բայց հարյուր ընտանիքներն արդարացիորեն բողոքում են նաեւ նրանից, որ իրենք ամենեւին տեղյակ չեն եղել, թե ինչ վտանգավոր քամիներ են պտտվում իրենց այգիների շուրջը, եւ եթե աճուրդով վաճառելու խնդիր էլ եղել է, ապա գոնե իրենք պիտի տեղեկացվեին: Իհարկե, աճուրդային վաճառքի հայտարարությունները տպագրվել են մամուլում, բայց օրվա հացի խնդիր ունեցող այդ ո՞ր ընտանիքն է օրը թեկուզ մի թերթ գնելու շռայլություն թույլ տալիս իրեն: Եվ բացի այդ, եթե տեղեկանային էլ, կարո՞ղ էին մրցակցել ներդրումային մեծ ծրագրեր խոստացող անհատների ու կազմակերպությունների հետ: Մի խոսքով, ի սկզբանե, ամեն ինչ դեմ է եղել նրանց: Եվ հիմա կանգնել են կրկին կոտրած տաշտակին վերադառնալու վտանգի առաջ: Գործիքաշինական գործարանի հետնամասից տարածվող այս այգիներն այսօր կռացել են պտուղների ծանրությունից: Միթե նրանք էլ դառնալու են կանաչի հաշվին շինարարություն իրականացնողների մոլագարության հերթական զոհերը: Բնակիչների վկայությամբ՝ այգիների ներքեւի հատվածում, ուր անմշակ հողեր են, շինարարությունն արդեն թափ է առել: Զուտ բարոյական առումով անարդար է մարդկանցից խլել իրենց արդար քրտինքով ստեղծվածը: Օրենքը չի խրախուսում նման արարքները, բայց այդ նույն օրենքներն ու պետությունը չկարողացան նեցուկ դառնալ նրանց դժվար ժամանակներում: Եվ դարձյալ բարոյականության պարտադրանքով, պետությունը պիտի մտածի գոնե որեւէ տարբերակով փոխհատուցել 100 ընտանիքների հավանական կորուստը: Նրանք, ի վերջո, մեղավոր չեն, որ հայտնվել են այդ իրավիճակում:

Ներկայացնելով բնակիչների պահանջը՝ խմբագրությունն ակնկալում է խնդրին առնչվող կառույցների՝ քաղաքապետարանի, կադաստրի համայնքային ճյուղի, թաղապետարանի, գուցե եւ այդ հողերի նոր տերերի արձագանքները:

ՍԱՊՊՈՐՈ

Միջազգային երկրաֆիզիկական ֆորում Ճապոնիայում

Ճապոնիայի Սապորո քաղաքում ավարտվեց երկրաֆիզիկայի եւ գեոդեզիայի միջազգային միության երկշաբաթյա մարաթոնը: Հայաստանը ներկայացնում էր երկրաֆիզիկայի եւ գեոդեզիայի ազգային կոմիտեի նախագահ, Հայկական սեյսմոլոգիական եւ երկրի ֆիզիկայի ընկերակցության (ՀՍԵՖԸ) նախագահ, պրոֆ. Սերգեյ Բալասանյանը:

Ասամբլեայի աշխատանքներին մասնակցել են 4500 գիտնականներ աշխարհի բազմաթիվ երկրներից: Թե՛ Ճապոնիայի կայսրը եւ թե՛ վարչապետն իրենց ելույթներում բարձր են գնահատել նման ֆորումի բացառիկ կարեւորությունը, որը հերթական քայլ է մարդկության անվտանգ ապագան ապահովելու համար:

Ֆորումի ընթացքում քննարկվել են երկրաֆիզիկայի եւ գեոդեզիայի ժամանակակից բոլոր հիմնահարցերը՝ սկսած երկրագնդի կլիմայի փոփոխություններից մինչեւ սեյսմոլոգիական կարեւորագույն խնդիրները:

Հայաստանի համար այս ասամբլեայի պատվաբեր արդյունքներից մեկը եղավ, նշեց պրն Բալասանյանը, Երեւան քաղաքի թեկնածության հաստատումը որպես 2004 թ. հոկտեմբերի 18-20-ը տեղի ունենալիք ասիական սեյսմոլոգիական հանձնաժողովի 5-րդ ասամբլեայի անցկացման վայր: Հայկական երկրաֆիզիկայի եւ գեոդեզիայի կոմիտեի ջանքերի մյուս կարեւոր արդյունքը հանդիսացավ երկրաֆիզիկայի եւ գեոդեզիայի միջազգային խորհրդում Հայաստանի ներկայացուցչության կարգավիճակի բարձրացումը՝ դարձավ լիիրավ անդամ:

Սապորոյի ասամբլեայում մեծ արձագանք է ունեցել պրոֆ. Ս. Բալասանյանի՝ քննարկմանը ներկայացրած աշխարհի սեյսմիկ ռիսկի առաջին քարտեզը, որի անհապաղ հրատարակման պատրաստակամությունը հայտնել են ՄԱԿ-ը, ՍԵՖՄ-ը, ճապոնական հիմնադրամը եւ Չինաստանի սեյսմոլոգիական պետական բյուրոն:

Գերագույն ասամբլեայի ընթացքում Հայաստանի ներկայացուցիչն անցկացրել է մի շարք կարեւորագույն հանդիպումներ ԵԳՄԽ ղեկավարների, ինչպես նաեւ Ճապոնիայի, Չինաստանի եւ այլ երկրների գիտության ու գործարար ներկայացուցիչների հետ: Ձեռք են բերվել Հայաստանի տարածքում սեյսմիկ ռիսկի նվազեցմանն ուղղված հայ մասնագետների ջանքերին, միջազգային զորակցության մասին կարեւոր պայմանավորվածություններ, որոնք հատկապես կարեւոր են Սպիտակի ողբերգության 15-ամյակի նախաշեմին:

Այսօր արդեն հայկական ընկերակցությունը, ըստ ամերիկյան «Կոսմոս» կոնսորցիումի հետ կնքած պայմանագրի, ստացել է ուժեղ շարժումներ գրանցող 40 ամերիկյան սեյսմոլոգիական սարքեր, որոնք կօգտագործվեն Հայաստանի տարածքում սեյսմոլոգիական ցանցի զարգացման նպատակով: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՍԵՖԸ մամլո ծառայությունը, այս սարքավորումներն ԱՄՆ-ից Հայաստան տեղափոխվել են Միացյալ հայկական հիմնադրամի աջակցությամբ, որի համար ընկերակցությունը հայտնում է իր երախտագիտությունը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Մարզային պարբերականների հոգսերը

«Վարդաձոր» պարբերականը լույս է տեսնում Եղեգնաձոր քաղաքում՝ ամիսը երկու անգամ: Վայոց ձորի տեղեկատվական կենտրոնի անկախ պարբերաթերթն է: «Վարդաձորը» հրատարակվում է անցած տարվա նոյեմբերից: Թերթի փաստացի հիմնադիրն ու գլխավոր խմբագիրն է ծնունդով եղեգնաձորցի վաստակաշատ լրագրող Սվետլանա Դովլաթյանը: Իսկ ինչո՞ւ հատկապես «Վարդաձոր»: Անունը ընտրելիս թերթի հիմնադիրները հենվել են միջնադարյան հայ պատմիչների երկերում հանդիպող այն տեղեկությունների վրա, ըստ որի Վայոց ձորը կոչվել է նաեւ Վարդաձոր:

Պարբերականը հնարավորինս անկախ տեղեկատվություն է հաղորդում Վայոց ձորի մարզի հասարակական-քաղաքական, տնտեսության, կրթական եւ մարզական ոլորտների վերաբերյալ: Զգալի տեղ է հատկացվում մարզի հրատապ, սուր հնչեղության հիմնահարցերի անաչառ եւ բազմակողմանի քննությանը: «Վարդաձորի» էջերում հյուրընկալվում են մարզի անվանի մտավորականները:

Ինչպես մարզային բոլոր լրագրերի, այնպես էլ «Վարդաձորի» առջեւ ծառացած են նյութական սուր խնդիրներ, որոնք անհետաձգելի լուծում են պահանջում: Դա նախ եւ առաջ վերաբերում է թերթի մշտական նստավայր ունենալուն, քանի որ խմբագրակազմն առայժմ բավարարվում է ժամանակավորապես մեկ սենյակ ունենալով «Փարոս» ծառայության տեղի բաժանմունքի շենքում: Խախուտ է թերթի ֆինանսավորման հետագան: Հենց վերոնշյալ պատճառով խմբագրակազմը ստիպված է թերթի հրատարակությունը դարձնել ամիսը 1 անգամ:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Եղեգնաձոր-Երեւան

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«27»-ի դատավարությունում ավելանում է զավեշտը

Կատակում են գրեթե բոլոր կողմերը

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում երեկ շարունակվեց վկա Ղազար Սարգսյանի հարցաքննությունը: Նախորդ դատական նիստի ժամանակ Ղազար Սարգսյանը հարցաքննության ժամանակ իրեն վատ զգաց, եւ նրան տեղափոխեցին հիվանդանոց:

Երեկ նիստի սկզբում դատավոր Սամվել Ուզունյանը տեղեկացրեց, որ նախորդ օրը վկա Ղազար Սարգսյանը նիստերի դահլիճից տեղափոխվել է Մալաթիա բժշկական կենտրոն: Մասնագետների կարծիքով, նա էպիլեպտիկ ցնցումային նոպաներ է ունեցել: Բժիշկներն առաջարկել են անկողնային ռեժիմով բուժում, սակայն Ղազար Սարգսյանը հրաժարվել է եւ գնացել տուն:

«27»-ի դատավարության ժամանակ բժշկական օգնությունն ապահովող շտապօգնության բժիշկն իր հերթին հայտնեց, որ վկան նախացնցումային վիճակում էր եւ հնարավոր է, որ նորից վատանա: Եվ չնայած բժիշկը խորհուրդ չտվեց անցնել հարցաքննության, բայց քանի որ վկան դեմ չէր, հարցաքննությունը շարունակվեց:

Մինչ այդ Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Օլեգ Յունոեւը կրկին անդրադարձավ դատակոչված վկաների ցուցակին: Նա հետաքրքրվեց, թե ինչո՞ւ վկաները դատարան չեն կանչվում ըստ դատակոչի ցուցակի հերթականության: Յունոեւը դատարանին խնդրեց պարզաբանել նաեւ, թե, ինչո՞ւ, պետական մեղադրողների դատակոչած վկաների կրճատված ցուցակի առկայության դեպքում դատարանը պետք է հրապարակի դա:

Դատավոր Սամվել Ուզունյանն ի պատասխան նշեց, որ Յունոեւը խոսում է մի ցուցակի մասին, որն իրականում գոյություն չունի: Իսկ ինչ վերաբերում է դատարան կանչվողների հերթականությանը, ապա այդ առումով դատավորն ասաց, որ ցուցակային հերթականություն չի պահպանվել նաեւ տուժողներին դատարան կանչելու ժամանակ:

Կարեն Դեմիրճյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Աշոտ Սարգսյանն էլ իր հերթին փորձեց տեղեկանալ, թե ի՞նչ է արվում գործով վկա Տիգրան Նազարյանին Հայաստան բերելու եւ դատարան հրավիրելու կապակցությամբ: Ի պատասխան հայտնվեց, որ հարցի կապակցությամբ տեղեկացված է արտգործնախարարությունը, եւ գործն ընթացքի մեջ է:

Անդրադառնալով վկայի հարցաքննությանը, հարցեր սկսեց տալ մեղադրող կողմը: Ի պատասխան Ղազար Սարգսյանը հայտնեց, որ Մուշեղ Մովսիսյանի հետ որեւէ բարեկամական կապ չունի, սակայն, քանի որ վերջինի մայրը եւս սփյուռքից է (ինչպես եւ Ղազար Սարգսյանը), Մուշեղ Մովսիսյանն էլ իրեն վերաբերվել է որպես մորաքրոջ տղա: Այնուհետեւ մեղադրող Հակոբ Մարտիրոսյանը հետաքրքրվեց, թե ինչպե՞ս է պատահել, որ Նաիրի Հունանյանի ցուցմունքով վերջինս ցանկացել է Ղազար Սարգսյանին ընդգրկել ծրագրվող ահաբեկչական գործողություններում, բայց արդեն Ղազար Սարգսյանի խոսքով, իրեն այդ մասին ոչինչ չի ասվել:

Քանի որ վկային ուղղվող հարցերի զգալի մասն արդյունք էին նրա նախաքննական եւ դատաքննական ցուցմունքների հակասության, հարց առաջացավ նախաքննական ցուցմունքների ճշմարտացիության վերաբերյալ: Վկան չպնդեց իր նախաքննական ցուցմունքները, նշելով, որ նախաքննության ժամանակ իր նկատմամբ կիրառվել են հոգեբանական ճնշում եւ բռնություններ: Ըստ Ղազար Սարգսյանի, երբ նա ներկայացել է դատախազություն, հարցերի հետ մեկտեղ նրա վրա գոռգոռացել են, սպառնացել, թե «կիջեցնեն ներքեւ», անգամ պարտադրել են հանրապետության նախագահի դեմ ցուցմունք տալ: Բայց քանի որ, Ղազար Սարգսյանի խոսքերով, ինքը հայերեն լավ չի շարադրել, նրա փոխարեն գրել է քննիչը: Քննիչի գրածն ինքն արտագրել է, տեսնելով, որ գրվածում կան անհամապատասխանություններ իր ասածի հետ: Իսկ թե ինչո՞ւ է ուղղակի արտագրել, Ղազար Սարգսյանը պատճառաբանեց. «Նորմալ մարդը մտնում է այնտեղ, աննորմալ դուրս է գալիս: Բա ես որ մտել էի (Ղազարը երկրորդ կարգի հաշմանդամ է-Ա. Հ.), իմ տերն ով պետք է լիներ»:

Վկայի այս խոսքերին որպես արձագանք, մեղադրող Հակոբ Մարտիրոսյանը նշեց, որ Ղազար Սարգսյանի հարցաքննված վայրում՝ զինդատախազությունում, ներքեւում, ուր սպառնացել են նրան տանել, գտնվում է ճաշարանը: Մեղադրողի խոսքերով կարելի է կարծել, թե զինդատախազությունը սրբության մարմնացում է, կամ էլ առողջարան, որտեղ կարեւոր հանգամանք է ճաշարանը:

Իր նախաքննական ցուցմունքում վկան նշել է, թե Նաիրի Հունանյանը ցանկանում էր հանդիպել Վազգեն Մանուկյանին, Սմբատ Հակոբյանին եւ այլն: Արդեն դատարանում Սարգսյանը նշեց, որ հստակորեն չի հիշում, բայց ասվածը քննիչի ստեղծագործությունն է:

Յունոեւն առաջարկեց վկային տալ իր նախաքննական ցուցմունքները եւ, ըստ այդմ, պարզել, թե որ մասն է ճիշտ, իսկ որն է տրվել ճնշման տակ: Դատավոր Ուզունյանը հայտնեց, որ Յունոեւը դա կարող է անել իր հարցաքննության ժամանակ:

Ինչեւէ: Մեղադրող Մարտիրոսյանը շարունակեց իր հարցաքննությունը, փորձելով պարզել, թե երբվանից է Սարգսյանի մեջ ձեւավորվել բողոքական կեցվածք: Վկան պատասխանեց, որ բոլոր ազատամարտիկներն էլ դժգոհում են պետության ոչ համարժեք վերաբերմունքից: Այնուհետեւ մեղադրող Մարտիրոսյանն անդրադարձավ Սամվել Ուզունյանի մի դիտարկմանը, թե վկան դահլիճում հաճելիորեն ժպտացել է Նաիրի Հունանյանին: Վերջինս առարկեց, որ հարցը կապ չունի գործի հետ: «Էլ չեմ ասում, որ օրվա ընթացքում Հակոբ Մարտիրոսյանն ինձ մի 10 անգամ ժպտում է», ավելացրեց ամբաստանյալը:

Այնուհետեւ Յունոեւը միջնորդեց, որ դատարանում ցուցմունք տվող որոշ վկաների նախաքննական ցուցմունքների հետ հակասությունների առումով պետք է հարուցել քր. գործ՝ սուտ վկայության մեղադրանքով, կամ էլ պատասխանատվության ենթարկել դատախազությանը, եթե եղել են ճնշումներ: Դատավարության մասնակիցները Յունոեւի միջնորդությունը գնահատեցին որպես անգրագիտություն, այն պատճառաբանությամբ, որ ցանկացած ցուցմունք կարող է ճիշտ կամ սուտ գնահատվել դատավճռի կայացումից հետո:

Շարունակվող հարցաքննությանը, վկան սկսեց պատասխանել՝ չեմ հիշում, չգիտեմ: Իսկ նախաքննական եւ դատաքննական ցուցմունքների հակասությունների առումով ձեւակերպեց, թե իր նախաքննական ցուցմունքների մեջ դատաքննականին չհամապատասխանող մասերը քննիչի գրածն են:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Գերմանա-հայկական հիմնադրամի հաջողված գործունեությունը Հայաստանում

Գերմանա-հայկական հիմնադրամի (GAF) վարկերի վերադարձելիությունը 99 տոկոս է: Այս մասին երեկ նշվեց հիմնադրամի դիտորդ խորհրդի եւ ՀՀ ԿԲ խորհրդի անդամ Արթուր Ջավադյանի հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ, որի նպատակն էր ներկայացնել հիմնադրամի 3,5 տարվա գործունեությունը Հայաստանում:

Արթուր Ջավադյանը հայտնեց, որ հիմնադրամը ստեղծվել է համաձայն նախ երկու երկրների կառավարությունների, ապա ՀՀ կենտրոնական բանկի եւ KfW գերմանական բանկի միջեւ կնքված պայմանագրերի: 1999 թ. մարտից հիմնադրամը սկսել է իր գործունեությունը: GAF-ի հայկական կողմի կառավարումը ստանձնեց Կենտրոնական բանկը, իսկ որպես տեխնիկական օժանդակություն տրամադրող կազմակերպություն ընտրվեց IPC խորհրդատվական ընկերությունը:

Անցած տարիների ընթացքում (1999-2003 թթ.) հիմնադրամը տրամադրել է ընդհանուր առմամբ 5689 վարկ 24 մլրդ 820 մլն դրամ արժողությամբ: Ժամկետանց վարկերը թվով 39-ն են՝ մոտ 42 մլն դրամ արժողությամբ, որն ընդհանուրի 0,4 տոկոսն է կազմում: Ստեղծվել է 4 հազար աշխատատեղ եւ պահպանվել 8 հազար նախկինում ստեղծվածը:

Ծրագրի նման արդյունավետությունը հիմնադրամի ներկայացուցիչը պայմանավորեց երկու կարեւոր գործոնով: Առաջինը, որ այն ամբողջությամբ եւ լիովին վերահսկում է Կենտրոնական բանկը: Երկրորդը, որ կիրառվում են նոր վարկային տեխնոլոգիաներ: Համաձայն դրանց, առեւտրային բանկերը զարգացնում են շուկան ստորին հատվածներում՝ փոքր տնտեսվարող սուբյեկտների՝ գյուղացիական տնտեսությունների եւ ցածր եկամտով այլ սուբյեկտների ֆինանսավորումը դարձնելով իրենց աշխատանքի անբաժանելի եւ շահութաբեր մասը: Գլխավոր խնդիրն այն է, որ բանկերն իրենց նպատակներին հասնեն միկրո եւ փոքր վարկավորման միջոցով ու համոզվեն, որ դրա շնորհիվ կհաջողվի զարգացնել նաեւ իրենց գործունեությունը:

Արթուր Ջավադյանը հայտնեց, որ բանկերն ընտրվել են մրցութային եղանակով: Դրանք չորսն են: Առաջինը «Հայգյուղփոխօգնության բանկն» է (ACBA)՝ 6,5 մլն եվրո, երկրորդը «Անելիքը»՝ 3 մլն եվրո, երրորդը «Հայէկոնոմբանկը»՝ 2 մլն եվրո, չորրորդը «Կոնվերս բանկը»՝ 1 մլն եվրո: Բանկերի ընտրության համար կարեւոր գործոն է նրանց ֆինանսական կայունությունը: Վարկերը տրամադրվում են հայկական դրամով՝ 18-22 տոկոսով:

Տեղեկացվեց, որ գերմանական կողմը որոշել է տրամադրել եւս 4,5 մլն եվրո: Այդ պայմանագիրը կսկսի գործել աշնանը: Դրանով հանդերձ, Գերմանա-հայկական հիմնադրամի ներդրումային փաթեթը կկազմի գրեթե 17 մլն եվրո:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն՝ Շիրակի երկրագիտական թանգարանին

Այստեղ պահվող արժեքները կներկայացվեն ինտերնետ էջում

Շիրակի երկրագիտական թանգարանը վերջերս հարստացավ ժամանակակից համակարգչային եւ այլ տեխնիկայով, որը ձեռք է բերվել ՄԱԿ-ի կրթության, գիտության ու մշակույթի կազմակերպության՝ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի միջոցներից տրամադրված աջակցության գումարով: Միջազգային այս կառույցի Եվրոպայի, Ասիայի եւ Խաղաղօվկիանոսյան ավազանի դեպարտամենտի ղեկավար, դոկտոր Ֆրենսիս Չարլզը ավելի վաղ եղել էր Գյումրիում գտնվող թանգարանում, տեսել նրա սուղ պայմանները, միաժամանակ հիացել այստեղ պահվող պատմամշակութային արժեքներով: Այդ այցից հետո հղացված ներկա ծրագրի հիմնական նպատակը Շիրակի երկրագիտական թանգարանի նյութերի էլեկտրոնային կատալոգի ստեղծումն է: Վերջինս կներառի քարե դարից մինչեւ 19-րդ դարի վերջի 20-րդ դարասկզբի ազգագրական ժամանակաշրջանն ընդգրկող, այստեղ պահվող մոտ 500 հնագիտական իրեր, թանգարանային նմուշներ, որոնց վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվությունը կտեղադրվի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ինտերնետային էջում եւ այդպիսով մատչելի կլինի ամբողջ աշխարհին:

«Սա, իհարկե, մեծ գործ է, որում մեզ համար գլխավորն ու կարեւորը հայ ժողովրդի պատմամշակութային հարուստ ժառանգության մի մասը աշխարհին ներկայացնելու հնարավորության ընձեռումն է, առավել եւս՝ համաշխարհային այնպիսի հայտնի եւ հզոր կազմակերպության միջոցով, ինչպիսին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն է, ասաց թանգարանի տնօրեն Համազասպ Խաչատրյանը: Էլեկտրոնային կատալոգը մենք նախատեսում ենք ավարտել եւ պատվիրատուին հանձնել այս տարվա նոյեմբեր ամսին, փոխադարձ պայմանագրով նախատեսված ժամկետում, որից հետո հույս ունենք նաեւ առանձին հրատարակել: Այս ծրագրերի իրականացմամբ մենք կկարողանանք ավելի ինտենսիվ մասնակցել միջազգային մշակութային ու գիտական ինտեգրմանը, հնարավորություն կստեղծվի հաստատելու նոր կապեր, նոր համագործակցություն տարբեր երկրների եւ համանման կազմակերպությունների հետ»:

Շիրակի երկրագիտական թանգարանը ոչ միայն մշակութային, այլեւ, նախ եւ առաջ, լուրջ գիտահետազոտական հաստատություն է, հատկապես վերջին տարիներին՝ հանրապետությունում հայագիտության զարգացման կարեւոր կենտրոններից մեկը: Սակայն թանգարանն արդեն երկար տարիներ չունի հիմնական շենք եւ տեղավորված է անմխիթար շենքային պայմաններում՝ զուրկ աշխատանքի, եզակի հնագիտական ու ազգագրական նյութերի պահպանության, ցուցադրման տարրական հարմարություններից: Այստեղ եւս գիտամշակութային օջախին ձեռք մեկնելու հանձնառություն ունի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն: Հայաստանում այս հեղինակավոր կազմակերպության ստանձնած մոտ երկու տասնյակ ընդգրկուն ծրագրերից երկու-երեքը, Հ. Խաչատրյանի տեղեկություններով, վերաբերում են Շիրակի մարզին: Երկրագիտականի նոր շենքի կառուցումը, 485 հազար 900 դոլար արժեքով, դրանցից մեկն է: Մեկ այլ այդպիսի ծրագիր է արդեն մի քանի տարի պեղվող Բենիամինի հնավայրի (մասնագետների ենթադրությամբ՝ պատմական Դրասխանակերտի) շենքերի կոնսերվացումը, այստեղ հնագիտական բազայի եւ թանգարանի ստեղծումը: Դրանց իրականացումը ամեն ինչից զատ կբերի նաեւ նոր աշխատատեղեր, կնպաստի զբոսաշրջության զարգացմանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

25-ամյա տնտեսագետը Նյու Յորքի գիտությունների միջազգային ակադեմիայի անդամ

Օրերս ուրախ լուր ստացվեց ԱՄՆ-ից՝ երեւանցի երիտասարդ տնտեսագետ Տիգրան Սարգսյանն ընտրվել է Նյու Յորքի գիտությունների միջազգային ակադեմիայի անդամ: Ակադեմիան ԱՄՆ-ի հնագույն գիտական հաստատություններից է, հիմնվել է 1817 թ.-ին: Նրա կազմում աշխարհի 160 երկրների ներկայացուցիչներ կան:

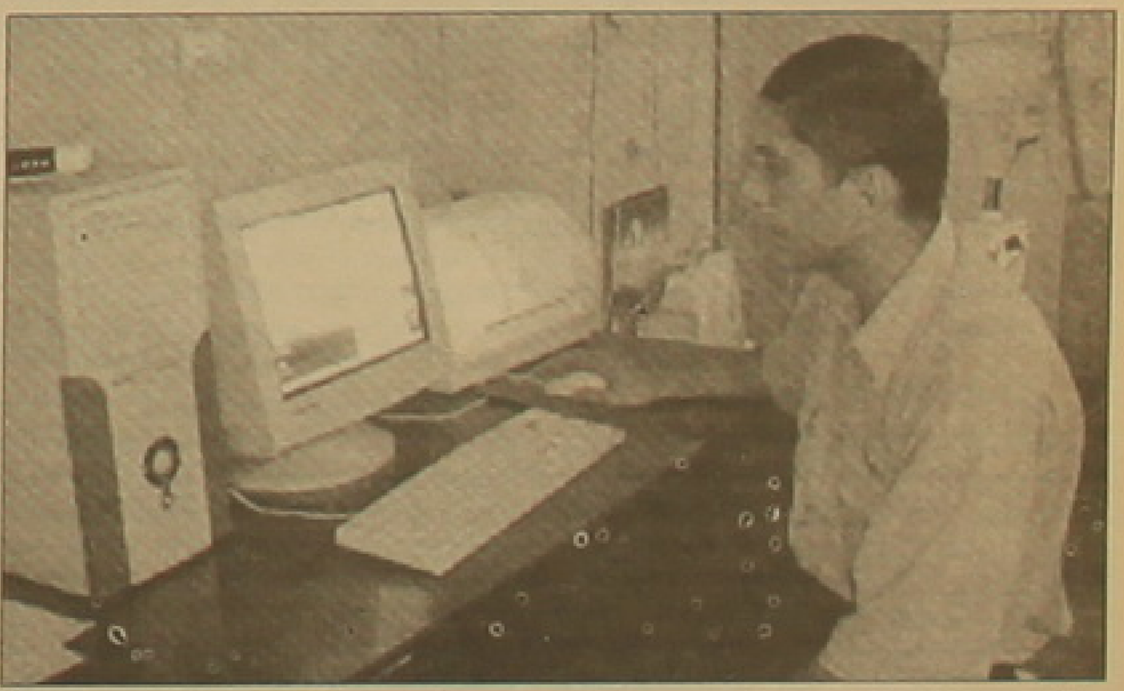

Տիգրան Սարգսյանը հեղինակել է համակարգիչների մեջ կիսահաղորդիչների երեսպատման կայուն ու նվազ ծախսատար նյութի ստեղծումը: Պատենտն օգտագործելու խնդրանքով արդեն դիմումներ են ստացվել ամերիկյան մի շարք ֆիրմաներից:

Տիգրանն ընդունվել եւ ավարտել է Երեւանի տնտեսագիտական ինստիտուտը: Նրա հետաքրքրությունների շրջանակը զարմանալի հարուստ է ու բազմազան: Համոզված է, որ մեր տնտեսությունը կարող են աննախադեպ առույգացնել այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրների օգտագործումը, տուրիզմի թմրած հնարավորությունների արթնացումը, ձկնաբուծության զարգացումը:

Տիգրան Սարգսյանն իր հոր, հորեղբոր ու եղբոր հետ կառուցել է Հայաստանում կենսագազի արտադրության առաջին ռեակտորը՝ Լոռու Գյուլագարակ գյուղում: Աշխատանքների ավարտից անմիջապես հետո նրանք Աջարիայի Հանրապետության այն ժամանակվա Գերագույն խորհրդի նախագահ Ասլան Աբաշիձեից հրավեր են ստանում նույնպիսի ռեակտոր Բաթումում կառուցելու համար: Հետագայում Տիգրանն ընդգրկվում է Պուշկինի լեռնանցքում քամու էլեկտրակայան կառուցելու ծրագրում, համագործակցում է Հայաստանի էներգետիկ խնդիրներով զբաղվող ամերիկյան Sarwind եւ Macro ֆիրմաների հետ:

Հայաստանի պարենային ծրագրի իրագործման ռեալ ուղիներից մեկը պատանին համարում է ձկնաբուծության զարգացումը: Տարիներ առաջ Լոռու Վարդաբլուր գյուղում նա նախաձեռնեց առաջին արհեստական լճի կառուցումը: Այսօր արդեն Վարդաբլուրը դարձել է ձկնաբուծական խոշոր համալիր՝ եւս 12 արհեստական ձկնաբուծարաններով:

Երիտասարդին խորապես հուզում են նաեւ Հայաստանի երկրաբանական հուշարձանները: Դեռ 19 տարեկանում նա «Արագած» լեռնագնացների ակումբում հիմնում է քարանձավագիտական կենտրոն, մասնակցում Ջրագետի կիրճի քարանձավների ուսումնասիրմանը:

Չնայած երիտասարդ տարիքին, Տիգրան Սարգսյանը ներկայացվել է ամերիկյան «Ով ով է աշխարհում», «Գիտություն եւ տեխնիկա» հեղինակավոր հրատարակություններում:

Կ. Դ.

«Կկարծեմ, որ հայությունը, հայ մշակույթը կպահպանվին միայն Հայաստանի մեջ»

Հակոբ Միքայելյանը սովորել է ՀԲԸՄ-ի Հալեպի Լազար Նաճարյան-Գալուստ Գյուլբենկյան վարժարանում, ապա եւ Դամասկոսի համալսարանում մասնագիտացել անգլերեն լեզվի եւ գրականության ասպարեզում: Տարիներ շարունակ աշխատել է Հալեպի միջազգային դպրոցում, վարել արվեստի դասընթացներ: Արդեն մեկ տարի գլխավորում է վարժարանի աշխատանքները:

Կրթական գործունեությունից բացի Հակոբ Միքայելյանը զբաղվում է նաեւ արվեստով: Նրա նախասիրությունները գրականության ու թատրարվեստի շրջանակներում են: ՀԲԸՄ հովանավորությամբ գործող «Ադամեան» թատրախմբի 2-րդ շրջանի (1960 թ.) հիմնադիրներից մեկն է. թատրական իր կենսագրությունը հայ եւ օտար հեղինակների պիեսների բեմադրություններում շուրջ 35 կերպարների մարմնավորումներն են, ինչպես նաեւ դեկորի նախագծումները (բեմական ձեւավորում) եւ դիմահարդարման աշխատանքները:

Գրել սկսել է դեռեւս երիտասարդ տարիից: Պատմվածքների առաջին ժողովածուն հրատարակվել է տարիներ առաջ: Երկրորդ գիրքը, որ ներկայացված է «Գեւորգ Մելիտինեցի» մրցանակի, շուտով լույս կտեսնի Բեյրութում:

Սփյուռքահայ մամուլում («Զարթօնք») հայտնի է «Փինոքիո» ստորագրությամբ երգիծական հրապարակումներով՝ սփյուռքահայության կենցաղային, համայնքային, եկեղեցական, դպրոցական կյանքի այլեւայլ երեւույթների վերաբերյալ, իբրեւ քննադատական դիտողություններ՝ շաղախված բարեհոգի հումորով: Աշխատակցում է նաեւ մեր թերթին:

- Պրն Միքայելյան, ինչպիսի՞ն է հալեպահայ համայնքն այսօր՝ բնակչության թիվը, հայապահպանման հարցերը, հոգեւոր-մշակութային կյանքը:

- Հալեպն իրավացի կերպով կոչված է մայր գաղութ երկու իմաստով, որովհետեւ առաջին կայքը եղած է բռնագաղթած մեր խլյակներուն: Շատ շուտով կազմակերպված եւ ունեցած է իր դպրոցները, եկեղեցիները եւ ապա սկսած է Հալեպեն դուրս արտածել մշակութային եւ կրթական հայտնի գործիչներ: Ունինք տասնյակե ավելի դպրոցներ, եկեղեցիներ, միություններ եւ այս բոլոր կազմակերպությունները պետական թույլտվությամբ կգործեն ամենայն ազատությամբ: Պետական ծրագիրներու կողքին մեր դպրոցները իրավունք ունին հայոց լեզվի եւ կրոնքի դասընթացներ տալ, որ կապահովե մեր զավակներուն հայեցի ուսումնառությունը: Եկեղեցական կյանքին ոչ մեկ միջամտություն կա, եւ մեր եկեղեցիները Հայ առաքելական, ավետարանական թե կաթողիկե, ազատ կգործեն: Ավելի քան 15 միություններ կան Հալեպի մեջ բարեսիրական, մշակութային եւ մարզական, մեր երիտասարդները այդ միություններուն մեջ հայկական շունչով կթրծվին ու կմեծնան: Այս միությունները հավաքավայր եղած են, որպեսզի հայկական մթնոլորտ ստեղծվի եւ ձեւով մը ասիկա պատվար հանդիսանա ձուլումին դեմ: Ճիշտ է, որ ժամանակի թերումով դժվարացած է մեր այս գործը գիտական հառաջդիմության եւ հետագա ասպարեզային մտահոգություններու պատճառով, բայց հիմա հատուկ աշխատանքներ կտարվին դպրոցներեն ներս, մրցանակներ հաստատած ենք, որ հայոց լեզուն ավելի հետաքրքրություն առաջացնե:

- Լազար Նաճարյան-Գալուստ Գյուլբենկյան վարժարանը հաջորդ տարի կտոնի հիմնադրման 50-ամյակը: Դուք վարժարանի նախկին սաներից եք եւ այժմ տնօրինում եք դպրոցի աշխատանքները: Ի՞նչ խնդիրներ ունեք, եւ ինչպիսի՞ն է կրթական համակարգը:

- Դպրոցը 1954-ին հիմնված է քաղաքի կեդրոնին մեջ, որուն կից մանկապարտեզի փոքր շենքն է: Սկսած է 80 աշակերտներով եւ սահմանափակված է նախակրթարանի բաժինով: Կամաց-կամաց աճած է եւ այժմ 1560 աշակերտ ունինք:

Պետական ծրագրով բոլոր նյութերը արաբերենով են, արտոնված է հայերենով հայոց լեզու եւ կրոնք: Հայերենի ուսուցիչները մանկապարտեզի եւ նախակրթարանի մեջ մասնավոր մանկավարժական եւ հայագիտական կրթություն չունին: Մեր գլխավոր բացը մասնագիտացված մանկավարժներու պակասն է: Ասոր համար Երեւանեն հրավիրեցինք մանկավարժուհի, որ եկավ մեր դպրոց ամենօրյա այցելության, հանդիպումներ ունեցավ ուսուցիչներու, աշակերտներու, ծնողներու հետ: Երկրորդական բաժնի (միջնակարգ) հայերենի դասատուները բոլորը մասնագիտական կրթություն ունին:

Ունինք լաբորատորիա, գրադարան 5000-ից ավելի գիրքերով. հայկական բաժինը ամենեն ճոխն է, կա արաբական եւ անգլիական բաժին: Մեծ մասը գիրքերուն տարիներու ընթացքին քայքայված է, պետք է վերակազմվին եւ համալրվին նաեւ մասնագիտական գիրքերով: Կհուսանք, որ Գ. Գյուլբենկյան հիմնարկությունը ընթացք տա գրադարանի վերանորոգումին, քանի իրենք առաջարկեցին:

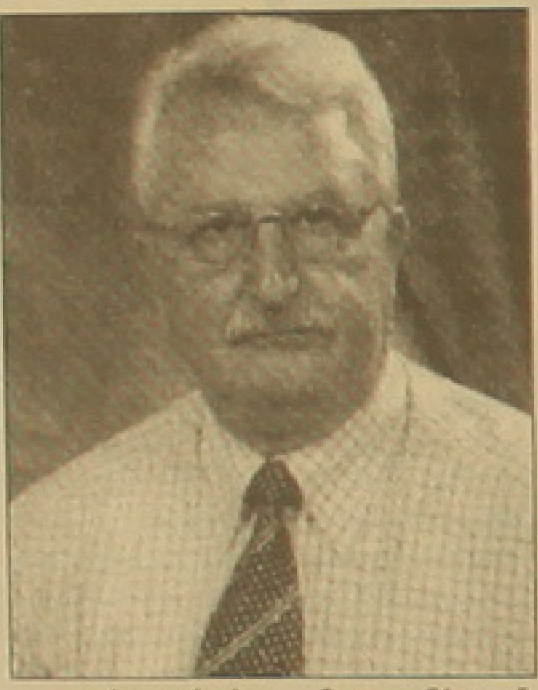

- Ունե՞ք արդյոք դպրոցական թատրախումբ կամ երգչախումբ: Գործո՞ւմ է «Բարձունք» գրական պարբերագիրքը: Դպրոցներում ընդգրկվա՞ծ են արվեստի առարկաներ՝ նկարչություն, գծագրություն, երգ-երաժշտություն:

- Երկար ատեն «Բարձունքը» լռած էր: Այս տարի վերակազմակերպեցինք եւ սեպտեմբերին լույս պիտի տեսնե առաջին թիվը: Երգչախումբ, թատրախումբ փափագներ են, որոնք տակավին չեն իրականացած: Արվեստի դասեր կան, բայց պետք եղած մակարդակի վրա չեն, դժբախտաբար ատոնց շատ ուշադրություն չեն դարձներ: Քանի որ ես արվեստի ուսուցիչ եղած եմ, քիչ մը ավելի հոգ կը տանիմ այս նյութերուն:

- Դպրոցական կրթավճարները հաստատելիս հաշվի առնո՞ւմ եք սոցիալական շերտավորումները:

- Դպրոցը կվայելե հովանավորությունը Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության: Ուսանողներեն գանձված գումարները բավական չեն, որպեսզի մեր բյուջեն հավասարակշռենք:

Անշուշտ, մեր կրթական հանձնախումբը կհետեւի այդ հարցերուն, նյութական կարելիություններ չունեցողներու տարագային հատուկ որոշում կառնե գումար չգանձելու այդ ընտանիքներեն: Տարին մեկ անգամ հավաքույթ կկազմակերպենք, ունեւոր ծնողներ կհրավիրենք եւ իրենք գումարներ կուտան, որոնցմով կհոգանք չքավոր աշակերտներուն ուսման ծախքերը: Վերջին շրջանին ունեցանք 2 բարերարներ, որոնք նախապես մեր դպրոցին աշակերտները եղած էին եւ հիմա յուրաքանչյուրը 50 աշակերտի կրթավճարը կհոգա:

- Ձեր վարժարանի շրջանավարտների մեջ կա՞ն հայտնի անուններ:

- Շուտով շրջանավարտներու ցանկը կպատրաստենք, լուսանկարներով, որպեսզի մեր ինտերնետային կայքի մեջ (www. lazarnajarian. com) տեղադրվին: Ներկայիս ամենեն կարեւոր անձնավորությունը, որ հպարտանք կպատճառե մեր վարժարանին, ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանն է: Վերջերս Երեւանի մեջ բացումը կատարվեցավ «Վիրաժ Լոջիկ» կոմպյուտերային ծրագրավորման նոր շենքին: «Վիրաժ Լոջիկի» հիմնադիրը, տերն ու տնօրենը՝ Արամ Գափլանյանը, մեր դպրոցի շրջանավարտն է, ինչպես նաեւ այս ընկերության փոխտնօրեն եւ Երեւանի բաժնի ընդհանուր տնօրեն Երվանդ Զորյանը, որ ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի մեջ համակարգչային գիտության փնտրված դասախոս է:

- Ի՞նչ կասեք Հայաստանի հետ դպրոցի առնչությունների, ուսուցիչների, աշակերտների այցերի մասին:

- Ես կկարծեմ, որ հայրենիքի հետ կապը դպրոցի միջոցով պետք է ավելի զորանա: Մինչեւ հիմա 2-3 ուսուցիչ Երեւան կհրավիրեն, որպեսզի մասնակցին վերապատրաստման: Միայն դասընթացքին հետեւիլն է, որ Հայաստանի կողմեն է, մնացածը, ճամփու ծախքը միությունը պետք է ապահովե: Մրցանակների ձեւով կծրագրենք, որ գալ տարի հայերենի մեջ հաջողություն ունեցած աշակերտները Հայաստան բերենք: Բայց նորեն նյութական խնդիրներ կան: Մեր աշակերտները, եթե Հայաստան այցելեն, վստահ եմ, որ շատ ավելի կկապվին հայրենիքին, մեր լեզվին ու մշակույթին: Ուրիշ բան է աչքով տեսնելը, ուրիշ բան՝ գիրքերու մեջ կարդալը: Դժվար է սփյուռքի մեջ հայեցիություն պահպանել: Պետք է սփյուռք ըլլաս, որ հասկնաս, թե ասիկա ինչ կնշանակե: Սուրիա, Լիբանան հայությունը հնարավորություն ունի լեզուն եւ մշակույթը պահպանելու, թե որովհետեւ բարյացակամ պետություններ են, ճնշումներու տակ չենք, ազատություն կվայելենք, թե տակավին արեւմտյան-բարքերը, սովորույթները, մշակութային խոշոր հոսանքները չկան, որոնց դեմ պետք է թիավարենք: Այնպես որ, տակավին հնարավոր է հայապահպանությունը մեր քով քիչ մը ավելի երկարաձգել, բայց վերջ ի վերջո չի կարելի հայապահպանումը ամբողջական իրագործել սփյուռքի մեջ: Սփյուռքը մնայուն երեւույթ է, բայց հայապահպանումի գործը կամաց-կամաց պիտի դժվարանա եւ օր մը հայությունը պիտի ձուլվի, ինչպես Եվրոպայի մեջ, Ամերիկայի մեջ: Արդեն ձուլում եղած էր: Փոքր զարթոնք մը ապրեցանք, որովհետեւ այդ գաղութները պատվաստվեցան սկիզբը լիբանանյան պատերազմի, պարսկական դեպքերու շրջանին լիբանանահայերով, պարսկահայերով, հիմա ալ՝ հայաստանահայերով: Եթե եղածին պես մնային, հայերեն խոսող մարդ չէիր գտներ Եվրոպայի եւ Ամերիկայի մեջ: Ես կկարծեմ, որ հայությունը, հայ մշակույթը, լեզուն կպահպանվին միայն Հայաստանի մեջ, հայկական հողի վրա:

Հարցազրույցը վարեց
ԱՐՓԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ

«Հայ դատը միայն մեկ կուսակցության դաս չէ»

Սկիզբը էջ 1

Եվրոպայի Հայ դատի հանձնախմբի նախագահ տիկին Չոբոյանն անդրադարձավ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման աշխատանքների արդի բնույթին: Ցեղասպանությունը ոչ միայն մարդու, այլեւ ազգերի իրավունքների խնդիր դիտարկելով՝ տիկին Չոբոյանն ասաց, թե ցեղասպանության ճանաչումը հանգրվանային գործընթաց է, որի ամբողջական անունը դարմանում է: Դարմանումի գործընթացի առաջին քայլը ճանաչումն է, երկրորդ հանգրվանը հատուցումն է (քաղաքական, նյութական, բարոյական): Դարմանումի վերջին հանգրվանը պիտի դառնա հավաստում, երաշխավորում, որ տուժած կողմը կրկին չպիտի տուժի: «Մեզ համար կարեւոր են Հայաստանի անվտանգության երաշխիքները: Եթե Թուրքիան ասի ճանաչում է եւ վերջ, սա ճանաչում չէ, ճանաչման իմաստը մենք տեսնում ենք այս ամբողջականության մեջ», շեշտեց տիկին Չոբոյանը՝ այնուհետեւ անդրադառնալով ցեղասպանության ճանաչման նսեմացման փորձերին: ԱՄՆ արտգործնախարարության ստեղծած թուրք-հայկական հաշտության կոմիտեն միակ խոշոր տեւանելին է, բայց միակը չէ, ասաց նա՝ հիշատակելով Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ ստեղծված «ավելի ծածուկ նախաձեռնություններ»: Տիկին Չոբոյանի բնորոշմամբ, Թուրքիայի ստեղծած այս TARC-2-ը (թուրք-հայկական հաշտության կոմիտե) համագործակցության սկիզբ է դրել երկու երկրների կանանց, փաստաբանների միջեւ, իսկ թուրք-հայկական բիզնես խումբն էլ վերջերս գրասենյակ է բացել Բրյուսելում: «Թուրքիան հասկացավ, որ սփյուռքի հետ գործ ունենալը դժվար է, իսկ Հայաստանի մեջ՝ դյուրին», ասաց Հայ դատի գրասենյակի նախագահը: Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի հաջողության մեջ կարեւորելով հայկական համայնքների միասնականությունն ու կազմակերպվածությունը, նա տեղեկացրեց, թե Բելգիայի ընտրությունների նախօրյակին Թուրքիայից մի զինվորական եկավ թուրքական բոլոր կազմակերպությունները համախմբելու նպատակով: 15-16 հազար քվե ներկայացնող թուրք ընտրողների կողմից պահանջ էր դրվել՝ ձայն կտանք, եթե Բրյուսելում Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին կանգնեցված խաչքարը քանդվի, փոխարենը Աթաթուրքի արձանը կանգնեցվի: Ցեղասպանությունը մեզ համար եղած է զգայական, ընտանեկան, ներքին, ազգային խնդիր, ասաց տիկին նախագահը՝ հանրության ուշադրությունը սեւեռելով միջազգային այն օրենքներին, որոնց միջոցով հնարավոր է դառնում խնդրի քննարկումը: Թուրքիան սպասում է, որ եվրոպական հարցը մեկ կողմ դնի, ասաց տիկին Հիլդա Չոբոյանը, նստածներին կոչելով անհոգնել պայքարի՝ եթե մենք չլինենք, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման մասին ոչ ոք չի խոսի, մեզ պաշտպան ուժեր չկան:

Հավաքվածների հարցերից պարզ դարձավ, որ ամենօրյա տեղեկատվության պակաս շատերը ունեն: Սրահում գտնվող մեր հայրենակիցներին հուզում էին սահմանների վերաբացման, հայկական լոբբիինգի, Հայաստանի նախկին ու ներկա իշխանությունների որդեգրած քաղաքականության տարբերությունների, Թուրքիայի՝ Եվրամիության անդամակցման եւ տարաբնույթ այլ հարցեր, որոնց եռանդուն քննարկումը հանդիպման վերջը ծայրուկ շրջանցում էր: Ուստի հարցուպատասխանից մի քանի ընդգծված դրվագ ես էլ ներկայացնեմ: Գերմանաբնակ լիբանանահայերից մեկը վեր կացավ, թե **«ինչո՞ւ է Հայ դատը միայն դաշնակցության հարցը, ինչո՞ւ եկեղեցին չի «օգտագործվում» այդ ուղղությամբ»**: «Ցեղասպանության հարցը համազգային հարց է, ասաց Հիլդա Չոբոյանը: Հայ դատ նշանակում է պահանջատիրություն: Դաշնակցությունը Հայ դատի հանձնախմբեր է ստեղծել, բայց տարբեր կուսակցություններից կազմված հանձնախմբեր էլ եղել են, Ֆրանսիայում այն բաղկացած էր ռամկավարներից, դաշնակցականներից, հնչակյաններից, համայնավարներից:

Հայ դատի կոնցեպտն այնքան է տարածվել, որ միայն մեկ կուսակցության դաս չէ: Շատ երջանիկ եմ, որ Ֆրանսիայում ռամկավարներն աջակողմյանների հետ են համագործակցում, եղավ տիկին Չոբոյանի պատասխանը: Դաշնակցական-ոչ դաշնակցական տարբերակումից բացի ընդգծվեց Սփյուռք-Հայաստան սահմանագիծը: Դահլիճում ներկա նախկին հայաստանաբնակներն իրենց անհամաձայնությունը հայտնեցին, երբ Հայ դատի հանձնախմբի նախագահն Քոչարյանի կառավարության որոշ պաշտոնյաների հետ ունեցած իր հանդիպումների տպավորությունը փոխանցեց: Ասաց, ճիշտ է, Հայոց ցեղասպանության ճանաչումն այսօր Հայաստանի արտաքին քաղաքականության մաս է կազմում, բայց պետք տարբերակել՝ ակտի՞վ, թե՞ պասիվ քաղաքականության: Հայաստանի ձեռքերն ազա՞տ են, ունի՞ անսահմանափակ ազատություն: Քաղաքականապես կողմնորոշվելու համար Հայաստանը չի կրնար ըսել, թե կնախընտրե սահմանները գոց ըլլան: Ի՞նչ է Հայաստանի քաղաքական հայեցակարգը: Հայաստանում դժվար կըմբռնեն, որ Ցեղասպանությունը միայն Սփյուռքի խնդիր չէ, այլ քաղաքական հզոր ազդակ, որ ի զորու է ավելացնելու Հայաստանի քաղաքական կշիռը, երկրի շուրջ ապահովության գոտի ստեղծել: Հայաստանում ցեղասպանության հարցի նկատմամբ գերզգայնություն կա, բայց քաղաքական երկարատեւ ծրագիր գոյություն չունի», ասաց Հայ դատի հանձնախմբի նախագահը:

«Ինչպե՞ս եք գնահատում Սփյուռքի Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանն ուղղված ջանքերը», մեր հարցին ի պատասխան տիկին Չոբոյանն ասաց, թե չի կարող բավարար գնահատել, բայց պատճառներից մեկն այն է, որ սփյուռքահայությունը երկարատեւ վախ է ունեցել քաղաքականությունից, որն ըստ էության հանրության կյանքը կազմակերպել է նշանակում: **«Ի՞նչ պայմաններում Թուրքիան կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը»**, մեր երկրորդ հարցին Բրյուսելից ժամանած հյուրը դժվարացավ պատասխանել՝ ասելով, թե. «...կրնանք երազել, որ Թուրքիան անդամակցելով Եվրամիությանը, կրնա ուրիշ երկիր դառնալ: Ասիկա իրականության չի համապատասխաներ, հիշատակելով այն հանգամանքը, թե Թուրքիան Եվրախորհրդի հիմնադիր անդամ է»:

Մոտ 60 հոգանոց դահլիճը երբեք անգամ 60 րոպե արդեն գլորել էր, չեք հավատա, բայց հայկական 3 եռագույն դրոշներն էլ իրենց ծիգ տեսքին էին վաղուց հրաժեշտ տվել, ուստի եվրոպահայերը բազմակետ դրեցին:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Իռլանդացի լրագրողը դատապարտում է Իսրայելի պահվածքը ցեղասպանության նկատմամբ

Իսրայելի կառավարության ամոթալի պահվածքը Հայոց ցեղասպանության նկատմամբ ջախջախիչ ազդեցություն է ունենում նրա համաշխարհային հեղինակության վրա: Հայերին վիրավորելուց բացի, նման պահվածքը նվազեցնում է ընդհանրապես մարդկանց կարեկցանքը հրեական Ողջակիզման հանդեպ: Ինչպե՞ս կվերաբերվեին իրենք հրեաները, եթե ուրիշ ազգեր, քաղաքական ինչ-ինչ շահերի հետեւից ընկած, գիտակցաբար հրաժարվեին Ողջակիզման փաստը ճանաչելուց:

*Իսրայելական «Հաարեց» թերթը քաջություն է ունեցել հրատարակելու իռլանդացի լրագրող **Թոմաս Օդուայերի** հոդվածը, որտեղ հեղինակն ուժեղ քննադատության է ենթարկում Իսրայելի կառավարությանը Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու Թուրքիայի դիրքորոշմանը միանալու համար:*

*Հեռախոսային կապի մեջ մտնելով «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր եւ հրատարակիչ **Հարութ Սասունյանի** հետ, իռլանդացի հեղինակը հայտնել է, որ «ինքը խիստ վիրավորված է Իսրայելի կառավարության երկակի մոտեցումներից»: Ստորեւ հատվածներ նրա հոդվածից:*

Ինչ նողկալի է տեսնել, թե ինչպիսի զզվելի մեքենայությունների միջոցով է հրեական պետությունը հրաժարվում Հայոց ցեղասպանությունը ժխտողներին բացեիբաց դատապարտելուց: Երբ իսրայելական մի թերթ նշել էր, որ ըստ կառավարական մի բրոշյուրի, «1915-ի Հայոց ցեղասպանությունը վերապրած երրորդ սերնդի մի ներկայացուցիչ վառելու էր Անկախության օրվա հանդիսությունների ջահը», թուրքական դեսպանատունը բողոքի աննախադեպ մի հիստերիա բարձրացրեց, որից հետո կառավարությունը տեղի տալով, ստիպված եղավ 2000 նոր բրոշյուրներ հրապարակ հանել, որտեղ ջահը վառող Նաոմի Նալբանդյանը ներկայացված էր որպես «տառապյալ հայ ժողովրդի դուստր»:

Նշելուց հետո, որ Օսմանյան կայսրությունում 1915-1918 թթ. 1,5 մլն հայեր կոտորվեցին եւ հարյուր հազարավորներ քշվեցին դեպի Դեր Զոր, լրագրողը գրում է. «Սա բարոյապես սնանկ քաղաքական նպատակահարմարության» լավագույն օրինակ է: Պատմաբան Դեբորա Լիփստադը Թուրքիայի ժխտողական կեցվածքը «խիստ անարգական» է որակել: Նա մեկն էր այն 150 գիտնականներից ու գրողներից, որոնք ստորագրել էին «Վաշինգտոն փոստում» տպագրված Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականությունը դատապարտող հայտը: Ստորագրողների թվում էր նաեւ պրոֆ. Եհուդա Բաուերը:

«Իհարկե դատապարտողների թվին կարելի է ավելացնել նաեւ թուրք ներկա պետության հիմնադիր Քեմալ Աթաթուրքի անունը», գրում է այնուհետեւ Թոմաս Օդուայերը, ավելացնելով. «1926 թվի օգոստոսի 1-ին «Լոս Անջելես էքզամիներ» թերթին տված հարցազրույցում խոսելով երիտթուրքերի մասին, նա ասել է. «Այդ թափթփուկները, որոնց պետք է պատասխանատվության կանչեին մեր միլիոնավոր քրիստոնյա հպատակներին իրենց տներից դաժանորեն դուրս քշելու եւ կոտորելու համար, հանրապետական իշխանության օրոք կամակորներ էին»: «Երբ մենք Աթաթուրքի խոսքերն ունենք, այլեւս մեզ չեն կարող մեղադրել «թշնամու հայացքները խրախուսելու» մեջ, ժամանակին գրել է ինձ մի թուրք դիվանագետ:

Ի պատասխան գերմանացի դեսպանի հարցերի, Թալեաթ փաշան 1918-ին նշել է «ժպիտով». «Ի՞նչ եք ուզում: Հայկական հարց չկա, որովհետեւ այլեւս հայեր չկան»: Հետագայում օսմանյան գահի ժառանգորդ իշխան Աբդուլ Մեջիդն ասել է մի հարցազրույցի ընթացքում. «Ուզում եմ անդրադառնալ այդ հրեշավոր ջարդերին: Դրանք մեծագույն բիծ են, որոնք մեր պետությունն ու ցեղը երբեւէ արատավորել են: Դրանք բացառապես Թալեաթի եւ Էնվերի ձեռքի գործերն էին: Դրանց իրագործումից մի քանի օր առաջ լսեցի, որ նման մտադրություն ունեն: Գնացի Ստամբուլ եւ ցանկացա տեսնել Էնվերին: Հարցրեցի նրան, թե ինչո՞ւ մտադիր են վերսկսել Աբդուլ Համիդի ժամանակ իրագործված ջարդերը, որոնք ամոթանք եւ խայտառակություն էին մեզ համար: Միակ պատասխանը, որ ստացա, «Արդեն որոշված է, ծրագրված է» բառերն էին:

«Շարունակեք ժխտել, ընկերներ: Բայց հիշեք, որ մնացածները մեզ թույլ չեն տա մոռանալ կատարվածը» բառերով ավարտում է իր հոդվածը իռլանդացի լրագրող Թոմաս Օդուայերը, որին, ինչպես նաեւ «Հաարեց» թերթի խմբագրությանը երախտապարտ պետք է լինենք ճշմարտությունը աներկբա պաշտպանելու եւ այդ ճշմարտության մասին խիզախորեն հրապարակում կատարելու համար, գրում է Սասունյանը:

«Վտարել Ռամսֆելդին եւ Վոլֆովիցին»

Հակառակ որ պաշտպանության քարտուղար Դոնալդ Ռամսֆելդը կառավարության մյուս անդամներին շրջանցելով ստանձնել է ԿՀՎ-ի, պետքարտուղարության եւ նույնիսկ արդարադատության դեպարտամենտի շատ պարտականություններ եւ դարձել գերիշխող անձնավորություն Ամերիկայի ներկա վարչակարգում, եւ հակառակ որ իր տեղակալը Պոլ Վոլֆովիցը, համարվում է կառավարության «ամենափայլուն անձնավորությունը», որն ամերիկյան արտաքին քաղաքականության բոլորովին նոր ուղիներ է մատնանշում, երկուսն էլ պետք է վտարվեն իրենց զբաղեցրած աշխատանքներից, գրում է լրագրող Գրինվեյը **«Ինտերնեշնլ հերալդ տրիբյուն»** թերթի հուլիսի 18-ի համարում:

«Իրաքյան քարոզարշավը, որի նախաձեռնողներն էին նրանք, մեծապես սխալ եւ անհիմն ձեւով գործի դրվեց: Ես «քարոզարշավ» եմ անվանում դա, որովհետեւ համոզված եմ, որ Սադդամի կառավարության տապալումն առաջին փուլն է միայն այդ երկրում բաց, ժողովրդավարական համակարգ կառուցելու: Դա դեռ կարող է տեղի ունենալ, բայց Պենտագոնի ներկա ղեկավարությունը, ամբարտավանության հասնող ինքնավստահության եւ անձեռնհասության ճակատագրական զուգակցմամբ, առայժմ միայն խճճել է ամբողջ գործը: Եթե Բուշի վարչակարգում հավակնություն ներկայացնելու եւ պատասխանատվություն կրելու տարրական գործոններն առկա են, ապա Ռամսֆելդն ու Վոլֆովիցը պետք է հրաժարական ներկայացնեն:

Նախ՝ Պենտագոնում անտեսեցին զինվորական մարդկանց խորհուրդը, որ ավելի մեծ թվով զորքերի կարիքն է զգացվելու Իրաքում: Բաղդադի անկումից հետո պարզ դարձավ, որ կարգ ու կանոն հաստատելու համար բավականաչափ զորքեր չկային այնտեղ:

Երկրորդ՝ կարգ ու կանոնի հաստատումը վստահված էր մարտնչող զորքերին, որոնք վարժված են կրակելու եւ սպանելու: Երբ ցույցերը սկսեցին, նրանք կրակոցներով պատասխանեցին: Մյուս կողմից Ռամսֆելդն ավարառության սարսափելի դեպքերն անխուսափելի մաս է համարում ազատության գործընթացի եւ չի դատապարտում դրանք:

Պենտագոնը համոզված էր, որ իրաքյան զորամիավորումները եւ ոստիկանությունն անմիջապես միանալու են ամերիկյան զորքերին եւ համագործակցելու են նրանց հետ: Նրանց մտքով անգամ չէր անցնում, որ կարող էր երկրում քաոս տիրել: Մեծագույն սխալն այն էր, որ ծրագրի ձախողման դեպքում երկրորդ «պահեստային» ծրագիր չկար: Ծախսերի նրա հաշվարկներն էլ սխալ դուրս եկան:

Ասել, թե այս ամենի վերաբերյալ Պենտագոնը զգուշացված չէր, ճիշտ չի լինի: Շատերը զգուշացրին Մ. Նահանգներին մեծ քանակությամբ զորքերի եւ ծախսերի անհրաժեշտության մասին: Բայց բոլոր զգուշացումներն անտեսվեցին:

Ռամսֆելդն ու Վոլֆովիցն իրենց ձեռքում պահեցին «սխալ հաշվարկների մի հսկայական կույտ», որն իր տխուր հետեւանքները կունենա դեռ: Իրաքում կարեւոր քաղաքացիական կառույցները պահպանելու ջանքերը նույնպես ապարդյուն անցան: Շատերն ավերվեցին եւ կողոպտվեցին:

Հասցված վնասը (ոչ միայն նյութական) հնարավոր չէ հաշվել: Քաղաքական վնասը շատ ավելի վատ է, եւ հետեւանքները շատ ավելի երկար են զգացնել տալու: Պենտագոնի քաղաքացիական ղեկավարությունը փչեց իրաքցիների բարյացակամ վերաբերմունքը, որ նրանք տածում էին ամերիկացիների հանդեպ սկզբնական շրջանում: Այնտեղ այժմ պարտիզանական պատերազմ է սանձազերծվում:

Իրաքում Ամերիկայի առաջին կառավարիչը՝ գնդապետ Ջեյ Գարները, հետ կանչվեց, երբ պարզ դարձավ, որ նրա թիմը ձախողվել էր իր առաքելության մեջ: Պենտագոնում նրա «բոսերը» նույն ճակատագրին պետք է արժանանան այդ նույն առաքելության ձախողման համար: Ասում են, որ «Բեյ ըվ փիգզի» («Խոզերի ծովախորշի») միջադեպի առթիվ նախագահ Ջոն Քենեդին Ռիչարդ Բիսելին (այդ միջադեպի ծրագրի պատասխանատուն Կենտրոնական հետախուզական վարչությունում) հայտնել է, որ ժողովրդավարական կանոններով ինքը՝ նախագահը, պետք է հրաժարական տա, բայց քանի որ այդ կանոններով չեն առաջնորդվում, ուստի Բիսելը պետք է հեռանա: Այժմ նախագահ Բուշը նույնը պետք է հայտնի Ռամսֆելդին եւ Վոլֆովիցին:

ԻՐԱՔՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՑ ՀԵՏՈ

Բուշը պատասխանատվություն ստանձնեց ստահոդ պնդումների համար

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ Սպիտակ տան պարտեզում անցկացված մամլո ասուլիսում հայտարարել է, որ հունվարի 29-ին Կոնգրեսին իր ներկայացրած զեկուցագրի մեջ ինքն է մտցրել իրականությանը չհամապատասխանող այն տվյալները, թե Իրաքը փորձել է ուրան ձեռք բերել Աֆրիկայում:

Ավելի վաղ ԿՀՎ տնօրեն Ջորջ Թենեթը հայտարարել էր, թե պետության ղեկավարի ելույթում չստուգված տվյալները հայտնվել էին իր անփութության հետեւանքով: Մեղքն իր վրա վերցնելով՝ Թենեթն ասել էր, թե «այդ 16 բառերը երբեք չպետք է հայտնվեին նախագահի ելույթում»: Սակայն, ինչպես հաղորդում է CNN-ը, Բուշը խոստովանել է, որ ինքն «անձամբ պատասխանատվություն է կրում իր բոլոր խոսքերի համար»:

Միաժամանակ նախագահն ասել է, որ ինքը պատասխանատու է նաեւ պատերազմին ու խաղաղությանն առնչվող որոշումների ընդունման համար: «Պարսից ծոցում ուժային գործողություն սկսելուց առաջ ես վերլուծեցի մեծ ծավալի հետախուզական տեղեկություններ եւ եզրակացրի, որ հարկավոր է իշխանությունից հեռացնել Սադդամ Հուսեյնին», ասել է Բուշը:

Նա մերժել է այն պնդումները, թե ազգային անվտանգության գծով իր օգնական Կոնդոլիզա Ռայսը եւս պատասխանատվություն է կրում Բաղդադի նախկին վարչակարգի վերաբերյալ թույլ տված սխալ արտահայտությունների համար: Բուշի խոսքերով, Ռայսը ազնիվ անձնավորություն է, եւ երկիրը կարող է հպարտանալ նրա ծառայություններով:

Օգոստոսին հնարավոր են օդահենային ահաբեկչություններ

Միանգամայն հնարավոր է, որ «Ալ Ղաիդայի» ահաբեկիչներն այս ամիս մարդատար օդանավեր առեւանգեն խոշոր ահաբեկչություն իրականացնելու նպատակով: Այդ մասին ամերիկյան հետախուզության աշխատակիցներին հայտնել է գերի ընկած բարձրաստիճան ահաբեկիչներից մեկը:

ԱՄՆ վարչակազմի ներկայացուցիչը CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում նշել է, որ այդ ահաբեկիչը Սաուդյան Արաբիայի մայրաքաղաք էր Ռիադում մայիսի 12-ին տեղի ունեցած եւ 35 զոհի պատճառած ահաբեկչության կազմակերպիչն է: Նրա անունն է Ալի Աբդ ար Ռահման ալ Ֆակասի ալ Ղամդի:

Ներկայումս Գուանտանամոյի ամերիկյան ռազմակայանում պահվող այդ անձնավորությունը «Ալ Ղաիդայի» ձերբակալված ամենախոշոր դեմքերից է: Այնտեղ պահվում են նաեւ մի շարք գրոհայիններ, որոնցից եւս տեղեկություններ են ստացվել ահաբեկիչների ծրագրերի մասին:

Ավելի վաղ CNN-ը հաղորդել էր ԱՄՆ ներքին անվտանգության նախարարությունից ստացած փաստաթղթի մասին, ըստ որի իսլամիստ ծայրահեղականները մտադրվել են մինչեւ ամսվա վերջը օդանավեր առեւանգել դրանցով ահաբեկչություններ իրականացնելու նպատակով:

Այդ փաստաթղթում որպես հավանական թիրախներ նշված էին ԱՄՆ-ի խտաբնակ արեւելյան ափը, Ավստրալիան, Մեծ Բրիտանիան եւ Իտալիան:

Հուսեյնը փոխել է արտաքինը

Ամերիկյան հետախուզության տվյալներով, Իրաքի նախկին ղեկավար Սադդամ Հուսեյնը սափրել է բեղը եւ այժմ մորուք է պահում: USA Today թերթի երեկվա համարում նշվում է, որ ամերիկացի երկու հետախույզներ այդ տեղեկություններն ստացել են գործակալներից եւ տեխնիկական աղբյուրներից:

Հետախուզության վերլուծաբանները նշում են, որ օկուպացիոն իշխանություններից թաքնվող Սադդամ Հուսեյնը փոխել է իր արտաքինը, մշտապես տեղաշարժվում է: Նրան թերեւս ուղեկցում են 1-2 թիկնապահներ: Ենթադրվում է, որ նրանց մոտ մշտապես պահվում են զենք եւ խոշոր կանխիկ գումար:

Պենտագոնի որոշ պաշտոնյաներ խոստովանում են, որ կնախընտրեին Հուսեյնին գտնել ոչ թե ողջ, այլ մեռած, քանի որ ձերբակալման փորձի պահին նա եւ թիկնապահներն, անկասկած, լուրջ դիմադրություն ցույց կտան, իսկ հետո տեղի կունենա երկարատեւ դատավարություն:

Մամլո ասուլիսում Պենտագոնի ներկայացուցիչը շարադրել է ռազմական գերատեսչության պաշտոնական դիրքորոշումը, ըստ որի Հուսեյնին հայտնաբերող ստորաբաժանման հրամանատարն ինքը պետք է որոշի՝ նրան գերի՞ վերցնել, թե՞ կրակ բացել:

Ֆրանսիան ռուսական օդանավեր է խնդրել հրդեհները մարելու համար

Ֆրանսիայի կառավարությունը երեկ Իրկուտսկի «Իրկուտ» ավիագործարանի ղեկավարությանն է դիմել «Բե-200» տիպի «երկկենցաղ» օդանավեր տրամադրելու խնդրանքով: Դրանք պետք է օգտագործվեն Ֆրանսիայի հարավում՝ միջերկրածովյան ափից ոչ հեռու բռնկված անտառային հրդեհները հանգցնելու նպատակով: Ինտերֆաքս գործակալության տվյալներով, «Իրկուտի» ղեկավարությունը հավանաբար ամենամոտ ժամանակներս նման օդանավեր կուղարկի Ֆրանսիա:

Իսկ առայժմ հրդեհների դեմ օգտագործվում են ֆրանսիական օդանավեր եւ ուղղաթիռներ: Կրակից զոհվել են 3 զբոսաշրջիկներ: Ֆրանսիացի 1700 հրշեջներ պայքարում են հրդեհների դեմ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ երեկ Սալոն դը Պրովանս բնակավայրից արեւելք այրվել է մոտ 500 հա տարածք: Կրակի դեմ պայքարելիս տարբեր կարգի վնասվածքներ են ստացել 39 հրշեջներ, որոնցից 2-ի վիճակը ծանր է: Մորի լեռնազանգվածում (Վարի մարզ) ոչնչացել է ավելի քան 10 հազար հա անտառ: Այրվել է մեկ տասնյակ տուն: Հրդեհներ են ծագել նաեւ Կորսիկա կղզու հարավում՝ Բոնիֆասիո քաղաքի մոտակայքում:

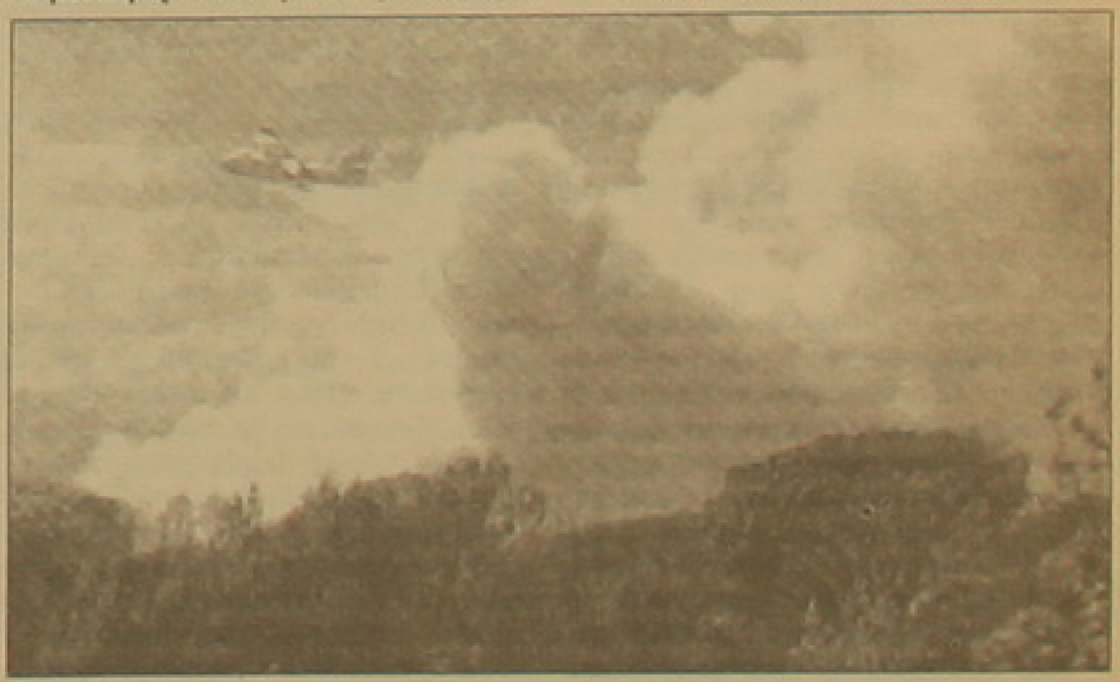

Հրդեհների պատճառով վնասվել են էլեկտրահաղորդման գծեր: Որոշ բնակավայրեր մնացել են առանց էլեկտրաէներգիայի եւ հեռուստակապի: Տարհանվել է մոտ 15 հազար մարդ:

Տեղական իշխանությունների կարծիքով, շատ դեպքերում հրդեհները հրձիգների չարամիտ գործողությունների հետեւանք են: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ հանգստացողներից շատերն ստիպված լքել են իրենց տները: Հրձիգության կասկածանքով ոստիկանությունը երեկ կալանավորել է երկու դեռահասների: Երկուսն էլ հարուստ ընտանիքների զավակներ են:

Մշակույթ

Սեփական բեռի թեթեւությամբ

Հարցազրույց գրահրատարակիչ Սերգեյ Խաչիկօղլյանի հետ

Օրերս «Սարգիս Խաչենց» հրատարակչությունը լույս ընծայեց իր 40-րդ գիրքը՝ XVII դարի ֆրանսիացի խորագույն մտածող եւ գիտնական Բլեզ Պասկալի «Մտքերը» առաջին ամբողջական թարգմանությամբ: Հետեւելով հրատարակչության տարիների գործունեությանը՝ կարելի է վստահաբար արձանագրել, որ այստեղ իրականացվում է լուրջ եւ ծրագրված գրահրատարակչական քաղաքականություն: Առաջին անգամ հայ մշակույթ են ներմուծվում եւ հայերեն ներկայացվում համաշխարհային գեղագիտական, փիլիսոփայական, գիտական մտքի ամենանշանավոր ու կոթողային աշխատությունները:

Հրատարակված գրականությունը ներկայացված է առանձին շարքերով՝ «Արվեստի մատենաշար», «Իմացություն գրադարան», «Ժամանակ եւ խոսք» եւ այլն, եւ ներառում է գեղագիտության, արվեստի տեսության, փիլիսոփայության, կրոնի, պատմագիտության, լեզվաբանության, ոգեգիտության ոլորտները: Թվարկենք մի քանի անուններ. արվեստ՝ Գոգեն, Վան Գոգ, Սեզան, Պիկասսո, Մատիս, Կանդինսկի, Դիդրո, Բոդլեր, Ռոդեն, Սարյան, Կոստան Զարյան, Ռիդ. փիլիսոփայություն՝ Պիեռ Տեյար դը Շարդեն, Պլոտինոս, Կանտ, Լայբնից, Շպենգլեր, Բերգսոն, Քսենոփոն: Շուրջ 30 գիրք ընթացքի մեջ է՝ պատրաստ է կամ պատրաստվում է հրատարակության: Շուտով լույս կտեսնի Անրի Բերգսոնի եւս մեկ հատորը՝ երկու հիմնարար աշխատություններ՝ «Մետաֆիզիկայի ներածություն» եւ «Ստեղծարար էվոլյուցիա», XX դարի մեծ բյուզանդագետ Շառլ Դիլի վերջին գործը՝ «Բյուզանդիայի պատմության հիմնախնդիրները», Մարկ Շագալի «Իմ կյանքը», Խոան Միրոյի «Զրույցները»: Սկսված է Պլատոնի հիմնական երկերի թարգմանությունը, թարգմանվում են Մարկուս Ավրելիուսի «Խորհրդածությունները» եւ Սյորեն Կիրկեգորի «Ահ եւ դող»-ը: Եկող տարի լույս կտեսնի Կանտի գլխավոր երկը՝ «Զուտ բանականության քննադատությունը», եւ այլն, եւ այլն:

Պատկառելի գրականության մի ցանկ, որ անկասկած պահանջում է որոշակիորեն գրագետ եւ բարձր իմացականությամբ օժտված ընթերցող: Ինչպե՞ս է իրականացվում նմանօրինակ աշխատանքը այսօրվա հոգեւոր-մշակութային պայմաններում, ի՞նչ նպատակների, գաղափարական ի՞նչ սկզբունքների է հետամուտ: Իրավիճակ, մշակույթ եւ ժամանակ, բարոյականություն, անհատ եւ միջավայր՝ այս հարցերի մասին է իմ զրույցը հրատարակչության տնօրեն Սերգեյ Խաչիկօղլյանի հետ:

– Հրատարակչությունը ստեղծվել է 1993 թ.: Առաջին գիրքը լույս է տեսել 1994 թ.: Սակայն ծրագիրն իբրեւ գաղափար եւ վճիռ ծնվել է 1987-ին, թեեւ դրա անհրաժեշտության գիտակցումը ձեւավորվել էր դեռեւս 70-ականներին: Խորհրդային տարիներին անհնար էր իրականացնել ազատ մշակութային ծրագիր, դա կարելի է անել միայն ու միայն անկախ պայմաններում: Դժվար 7 տարիներ անցան մինչեւ լույս տեսավ առաջին գիրքը: Մենք փորձում ենք նոր ժամանակներում առաջին անգամ ծրագրված կերպով հրատարակել այն համաշխարհային, համամարդկային, բոլոր քաղաքակիրթ ժողովուրդների համար պարտադիր գրականությունը, որին չենք անդրադարձել խորհրդային եւ նախախորհրդային ժամանակներում: Թիկունքում, իհարկե, ունենք Չարենցի՝ այդ վիթխարի մարդու, բանաստեղծի եւ անզուգական հրատարակչի փորձը, բայց նա շատ բան չհասցրեց անել, մասնավորապես գիտական գրականության հրատարակման հարցում: Երբ այս ծրագիրը հղացանք, ցանկություն կար, որքան հնարավոր է մեր օրերում փորձել վերարծարծել, ակտուալացնել Չարենցի մտահղացումները:

– Դատելով Ձեր հրատարակություններից, հատկապես սա թարգմանական գրականությանն է վերաբերում, դժվար չէ պատկերացնել, թե ինչ աշխատանք է այստեղ կատարվում: Լեզվական ի՞նչ խոչընդոտների եք հանդիպում, ինչպիսի՞ հնարավորություններ ունի ժամանակակից հայերենն այսպիսի գրականության «տիրույթներում»:

– Յուրաքանչյուր գիրք շատ մանրակրկիտ աշխատանք է պահանջում, երբեմն խմբագրումը ավելի ծանր եւ աշխատատար է լինում, քան բուն թարգմանությունը: Օրինակ, Լայբնիցի «Մետաֆիզիկական երկերը» 15 անգամ խմբագրվել է, բազմիցս հղկվել, թեեւ թարգմանությունն ինքնին որակյալ էր: Հենց այնպես, բառարանային առաջին արժեքներով բառիմաստներ թարգմանել ու գիրք սարքել չի կարելի: Նախ եւ առաջ բնագիրը հասկանալու խնդիր կա, ապա անհրաժեշտ է գտնել մտքի հայերեն ճշգրիտ համարժեքը: Գրեթե չունենք թարգմանիչ պրոֆեսիոնալներ մասնագիտական բնագավառներում, դիմում ենք այն հազվագյուտ բանասեր-թարգմանիչներին, ում հասուն է մտածելու հակումը, որոնք տեքստը հասկանալու համար պատրաստ են ճիգ անել: Բայց, միեւնույն է, մասնագիտական աչքով այդ բոլոր թարգմանությունները խստագույնս քննվում են:

Բարդ գիտական գործընթաց է, եւ նույնիսկ հասուն, մշակված լեզուները, ինչպես անգլերենը, գերմաներենը, ֆրանսերենը, ռուսերենը եւ այլն, ունեն շատ պրոբլեմներ: Հայերենի դեպքում բարդություններն ավելի մեծ են: Որովհետեւ ձեւավորված գիտական պրոզա, փիլիսոփայական լեզու դեռ չունենք, այս ամենը խմորման փուլում է, այն, ինչ կա այսօր, բավարար չէ, կարելի է ասել՝ մեկ-երկու պատահական բացառությամբ չունենք օրիգինալ եւ թարգմանական գրականություն: Անշուշտ, խոսքս նոր հայերենի՝ աշխարհաբարի մասին է, որն իբրեւ գրական լեզու հազիվ 200-250 տարվա կյանք ունի:

Բոլոր լեզուները (եւ ավելի լայն՝ մշակույթները) զարգանում են ներքին ռեսուրսների շնորհիվ եւ փոխառությամբ: Երբ վախենում են օտար ազդեցություններից եւ փակվում, զմռսվում, կոնսերվացվում, դա շատ վտանգավոր է: Գիտակցության այս ներփակվածությունից մահվան հոտ է գալիս, դա նախանշան էլ չէ, հստակ սինդրոմ է, որ ազգը, մշակույթը հիվանդ է: Լեզուն ոգեղեն հոսուն տրամաբանություն է, ներքին ընթացք՝ աշխարհը մտածելու, վերարտադրելու, արտահայտելու իր բազմաթիվ ազդակներով ու կարողություններով: Մեխանիկական, արհեստական թարգմանությամբ ոչնչի չենք հասնի: Առհասարակ մշակույթը եւ լեզուն զարգանում են, երբ այդ մշակույթի ընդերքում գիտակցվում, մտածվում եւ ձեւակերպվում են համամարդկային, համամոլորակային, համատիեզերական գաղափարներ: Երբ էթնոսը, որ ապրում է այդ փուլը, ի դեմս իր մտածող զավակների ներքին պահանջ է զգում ձեւակերպելու այդ մեծ մտքերը, այնժամ լեզուն ոգեղենանում է, գոյանում է համապատասխան լեզվամտածողություն: Պետք է ընդլայնվել ե՛ւ խորությամբ, ե՛ւ մակերեսով, եթե չկա ոգու էքսպանսիա, ոգին մեռնում է: Սա լոկ «մշակույթին» չի վերաբերում, երբ սկսում է «մարել ոգին», երկիրը տկարանում է մարմնով, ֆիզիկապես, կորցնում է տարածքներ, բնակչություն, դիմագիծ:

– Բացի լեզվական խոչընդոտներից, ուրիշ ինչպիսի՞ դժվարություններ ունեք:

– Ակնարկում եք ֆինանսական բարդություննե՞րը: Իհարկե, կան: Որքան ուզեք: Ցանկացած հրատարակիչ, որ կփորձի այս պայմաններում նման ծրագիր իրագործել, անպաշտպան լարախաղաց է, եթե չասեմ արկածախնդիր: Գրքից գիրք պարտքերը մեծանում են, երբեմն տոկոսով պարտք ես անում, որ աշխատավարձ տաս: Հազար ու մի միջոցի ես դիմում, որպեսզի նավդ բաց, ալեկոծ ծովում չխորտակվի: Երբեմն թվում է՝ վերջ, ոչինչ չի փրկի, եւ Աստված ես կանչում, որ հերթական գիրքդ վերջինը չլինի: Բայց դա չէ ամենալուրջ պրոբլեմը, որ կանգնած է նման ծրագիր իրականացնող հրատարակչի առջեւ:

Ամենայն պատասխանատվությամբ եւ առանց սեթեւեթանքի՝ խնդիրը առաջին հերթին դրամը չէ: Նախ եւ առաջ մարդկանց պակասն է, այն պրոֆեսիոնալների, որ ինչպես հարկն է գիտեն իրենց մասնագիտությունը, տիրապետում են ե՛ւ հայերենին, ե՛ւ օտար լեզուներին:

ԽՍՀՄ-ի ամենասոսկալի բաներից մեկը գիտե՞ք որն էր՝ պրոֆեսիոնալիզմի հետեւողական, կարծես ծրագրված վերացումը: Իսկ նրանք, ովքեր ոնց-որ թե մասնագետներ էին, հաճախ օտարվում էին իրենց լեզվից ու մշակույթից եւ դառնում ապազգային (ռուսի պակասավոր) մտավորականություն, մյուս մասն էլ իբր հայկաբան է, բայց նեղմիտ ու ներփակ, որ մտածում է հարազատ գոմի կատեգորիաներով եւ վախենում է դուրս գալ տիեզերքի հոսանքների հանդիման: Անշուշտ, թեեւ խիստ սակավաթիվ, բայց եղել են ու կան ճշմարիտ մասնագետ-մտավորականներ, եւ հենց նրանց հետ էլ իրականացնում ենք մեր ծրագիրը:

Մեր հրատարակած «Զրույցներ Սարյանի հետ» (Վիլհելմ Մաթեւոսյան) գրքում կա այսպիսի դրվագ. Մարտիրոս Սարյանը եւ Արտաշես Շահինյանը տագնապով խոսում են հենց այդ պրոֆեսիոնալիզմի սրընթաց անկման մասին, որն իբրեւ ազգային աղետ մի օր պայթելու է մեր գլխին: Եվ պայթեց: Կյանքի բոլոր ոլորտներում անխտիր: Ես ամենից առաջ պակաս ունեմ լուրջ մասնագետների, խելքը գլխին առաջաբան, մեկնաբան-գրողների:

Լուծված չէ հարկային խնդիրը: Գրահրատարակչական ոլորտը հարկավոր է միաժամանակ ազատել բոլոր հարկերից, ինչպես դա արվեց Ռուսաստանում: Մի զավեշտական, սկանդալային օրինակ. Եվրամիության ապահով երկրներում գրքի ավելացված արժեքի հարկը 5% է, իսկ հազիվ ոտքերին կանգնած, պարտքով ապրող երկրում՝ 20%:

Մեր այսօրվա տպաքանակների, ազգաբնակչության ցավալի գնողունակության, գիրքն ինքնարժեքից ցածր գնով վաճառելու պարագայում գործը դառնում է վնասաբեր, ֆինանսական առումով, իհարկե: Ու եթե որեւէ հրատարակիչ գնում է այս ճանապարհով, երբ նախ եւ առաջ ոչ թե բիզնես է դա դիտում, այլ լուսավորական ծրագիր, հայտնվում է անելանելի վիճակում:

– Իսկ ինչպե՞ս եք դուրս գալիս այդ վիճակից, ինչպե՞ս եք գիրքն իրացնում, կազմակերպում նյութական խնդիրները:

– Շատ նվիրում եմ գրադարաններին (ոչ միայն Երեւանի), բարեկամ մտավորականներին, որպեսզի գիրքը մտնի գիտական շրջանառության մեջ, կատարի այն դերը, ինչի համար որ ծնվել է: Իսկ ծնվել է, որ դառնա հոգեւոր սնունդ: Աջակցության համար դիմում ենք արտասահմանյան ֆոնդերին, օրինակ, Սորոսի ֆոնդին, մեր սփյուռքահայ հայրենակիցներին, երբեմն պետպատվեր ենք ունենում: Վերջերս դիմեցի Եվրախորհրդի եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մշակութային ֆոնդերի աջակցությանը: Ցավոք, մեր երկրի քաղաքական վերջին անցքերը բացասաբար ազդեցին. պատասխան չեմ ստանում, պարզապես անտեսում են: Անշուշտ, մեծապես կախված ենք հովանավորներից:

– Վերջին քաղաքական իրադարձությունները իսկապես քաոսային իրավիճակներ են ստեղծել: Հասարակության սոցիալական բեւեռացումն արտաքին, երեւացող կողմն է միայն, իսկ խորքում բարոյազրկում եւ հոգեւոր տարբեւեռացում կա: Ի՞նչ եք խորհում այս մասին:

– Ցավալի երեւույթներ եղան: Այսօր ամեն ինչ պայմանավորել օբյեկտիվ պատճառներով, թե փոքր երկիր ենք, ռեսուրսներ չունենք եւ այլն, եւ անտեսել սուբյեկտիվը չի կարելի, սա անսքող կեղծիք է: Մեր քաղաքական այրերն այսօր երկրի եւ գործի նկատմամբ ազնվություն, պատասխանատվություն, ներքին շիտակություն չունեն, եւ ցավալիորեն դա դարձել է հայ մարդու ընդհանուր նկարագիրը: Չեմ խոսում այն բացառությունների մասին, որոնց առաջ պատրաստ եմ խոնարհվել եւ հույս ունեմ, որ այդ բացառությունը երբեւէ նորից կդառնա հայի գերիշխող տիպը: Բայց այսօր մեծամասնություն են կազմում նրանք, ովքեր ամեն տեղ փորձում են շահ տեսնել եւ ամենաստորաքարշին՝ ապրում են կրկնակի ստանդարտով: Հայաստանի ներկայիս բարոյական անկումը, կեղծն ու աղտեղությունը, որ ամենուրեք է, դուրս է եկել տներից ու փողոցներ թափվել, մտել պետական ասյաններ, սրբավայրեր, գիտական ինստիտուտներ եւ ուսումնական հաստատություններ, գալիս է հայ մարդու կրկնակի ստանդարտով ապրելուց: Բայց նաեւ տգիտությունից, թերուսությունից: Անբարոյական է լինել դիլետանտ եւ ղեկավարել գիտական հաստատություն, համալսարան կամ նախարարություն, ամոթ է լինել որեւէ հիմնարկի ղեկավար՝ դրա ներքին իրավունքը չունենալով:

Թվում է՝ գերիշխող բեւեռն ամեն ինչ անում է Հայաստանը կործանելու համար, չէի ասի՝ անպայման գիտակցաբար: Իմ զգացողությամբ, հայոց մեջ դարեր ի վեր գործում է ինքնակեղեքման, ինքնաոչնչացման մի մոլուցք, մի դիվային իմպուլս, որ տանում է ներքին հոգեւոր տկարության, հայ հոգեւոր տեսակի վերացման: Բայց որքան էլ դժվար լինի, որքան ուժերն արտաքուստ անհավասար են այսօր, ոգու մյուս բեւեռը պետք է դիմակայի, որովհետեւ սա այլեւս վերջին սահմանն է, որից նահանջելու տեղ չկա:

Սակայն այս խայտառակ նահանջի հետ մի ուրիշ հանգամանք էլ կա. հոգեւոր ազատության պայմաններում հենց մեր երկրում կարելի է շատ բան անել, որ, սակայն, արվում է ոչ բավարար չափով: Ըստ իս՝ այսօր Հայաստանի միակ իրական փրկարար գործոնը ինքնագիտակցության եւ ինքնաճանաչման ձգտող անհատներն են՝ իրենց գաղափարների ու իդեալների համակարգով, կամքով ու անսասանությամբ:

– Նրանք քիչ են, եւ հասարակությունը հաճախ անտեղյակ է նրանցից:

– Միշտ են քիչ եղել, հիմա՝ առավել եւս: Մոլորակի մասշտաբներով են քիչ: Ավանդական քրիստոնեական քաղաքակրթությունն այսօր անկում է ապրում: Փաստ է՝ վերջին 30-40 տարիների ընթացքում մոլորակի մասշտաբով առաջ չեն եկել փիլիսոփայական ֆունդամենտալ գաղափարներ, արվեստի, գիտության հիմնարար երեւույթներ, ինչպես XX դարասկզբին: Մեր ազգի ողբերգությունը՝ անկախացանք եւ հնարավորություն ունեցանք վերելք ապրելու, երբ ամբողջ մարդկությունը կուչ է գալիս, փակվում, ետ է գլորվում: Եվ եթե մի բան այսօր հնարավոր է փրկել, կարծում եմ՝ միայն անհատական ջանքերով, քանի դեռ իբրեւ հասարակական ազգ ձեւավորված չենք, չունենք այն սոցիումը, հասարակությունը, որ դարերի ընթացքում կազմավորված ազգերն ունեն խավերի տեսքով՝ իրենց վարվելաձեւով, հոգեբանությամբ, բարոյականությամբ:

Ես մի ցնցող ապրում ունեցա մարտի սկզբին: Սպասում էինք նախագահական թեկնածուների առաջին բաց հեռուստաբանավեճին եւ, բնականաբար, տեսանք «մասնակցեցինք»: Ավարտին հաղորդումը վարող լրագրողը անցավ մի ուրիշ ստուդիա՝ «Գիշերային ճերընթացում» զրուցելու իր հյուրի՝ Արա Գուրզադյանի հետ: Նա բացառիկ ներքին ուժով ու կենտրոնացումով խոսեց էականի, հոգեւորի մասին, ճակատագրի հանդեպ ներքին ազնվության մասին: Նույն հայերեն հնչյուններն էին կարծես լսվում էկրանից, բայց մտածողության ի՜նչ վիթխարի տարբերություն՝ ոչ հօգուտ նախորդների... Ես շոկ ապրեցի, թեեւ այդ մտքերը բազմիցս լսել եմ իմ թանկ բարեկամից: Փրկությունը սա է. պետք է լինեն ոգեկիր այսպիսի մարդիկ, պետք է անհողդողդ մնան ցանկացած պարագայում, անեն իրենց ազգաստեղծ գործը, ամեն գնով անմար պահեն ոգին: Այդպես են ժողովուրդները ազգ դառնում, անդեմ բազմությունները՝ հասարակություն:

Այսօր Հայաստանում երաժշտություն է գրվում. Տիգրան Մանսուրյանը լարված աշխատում է իր նոր գործերի վրա: Ղարաբեկյանն իր հրաշալի համերգներն է տալիս: Կարպիս Սուրենյանն իր երկհատոր օրագրությունն է պատրաստում հրատարակության՝ արվեստագետ-գրողի 60 տարվա ներքին կենսագրություն, հայոց կյանքի մի փառահեղ, աննախադեպ համայնապատկեր: Այսօր Հայաստանում գրքեր են գրվում ու տպագրվում, գիտական ու փիլիսոփայական աշխատություններ են ստեղծվում, Կանտեր ու Պլատոններ են թարգմանվում բնագրից, եւ այլն, եւ այլն: Ահա նման անհատները պետք է լինեն այն լիցքերը, ովքեր ներքին ուժով կձեւավորեն համապատասխան այն դաշտը, որն իր հերթին կծնի նորանոր լիցք-անհատներ:

– Հավանորեն այսօր նման անհատներից է կախված հոգեւոր փլուզման կասեցումը եւ վերելքը, անհատներ, որոնք բարդ պայմաններում էլ շարունակում են կրել հոգեւոր այս «բեռը»:

– «Հոգեւոր բեռը» ցանկացած մարդու դեպքում պարտադրանք չէ, այն կրում են մեծագույն սիրով ու պատրաստակամությամբ: Եվ ցանկացած նման մարդ կխելագարվի ցավից, եթե այդ բեռը պակասի ուսերից, կկործանվի, թեեւ երբեմն այդ բեռի տակ կքում է ու ճզմվում, չի դիմանում, գերլարումից պայթում են ջղերը: Միեւնույն է, դա ի՛ր բեռն է, եւ հոժարակամ է տանում: Այդ առումով է, որ «բեռը թեթեւ է»...

Հարցազրույցը վարեց
ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆԸ

ԱԶԳ Մարզական

ԱՊՀ երկրների թիմերն անհաջողության մատնվեցին

Ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի որակավորման երկրորդ փուլի առաջին հանդիպումներում ԱՊՀ երկրների թիմերն անհաջող հանդես եկան: ՌԴ առաջնության արծաթե մեդալակիր ԲԿՄԱ-ն Մոսկվայում 1-2 հաշվով զիջեց Մակեդոնիայի «Վարդարին» եւ խիստ կասկածանքի տակ դրեց հաջորդ փուլ դուրս գալու իր հնարավորությունները: Չնայած ԲԿՄԱ-ն խաղի ընթացքում տիրում էր նախաձեռնությանը եւ գոլային մի քանի պահեր ստեղծեց, սակայն չկարողացավ հասնել հաջողության: Միայն առաջին խաղակեսում բանակայինները կարող էին առնվազն 2 գոլ խփել, սակայն Յարոշիկի եւ Յանովսկու հարվածները դիպան դարպասի ձողին: Երկրորդ խաղակեսում էլ ԲԿՄԱ-ն անընդհատ գրոհում էր, բայց ոչինչ չկարողացավ ձեռնարկել: Իսկ 55-րդ րոպեին կոպիտ սխալ թույլ տվեց ԲԿՄԱ-ի 17-ամյա դարպասապահ Ակինֆեեւը եւ Մակեդոնիայի հավաքականի կիսապաշտպան Վլատկո Գրոզդանովսկին գրավեց դարպասը: 9 րոպե անց բրազիլացի Օլիվեյրան խորքից փոխանցում ստանալով, 2-րդ գոլը խփեց: Բանակային ֆուտբոլիստները միայն խաղի վերջին րոպեին կարողացան «թրջել» հաշիվը: Աչքի ընկավ Կիրիչենկոն:

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում Մոլդովայի չեմպիոն «Շերիֆի» եւ Ուկրաինայի փոխչեմպիոն «Շախտյորի» մրցախաղը Տիրասպոլում: Երկու թիմերի ջանքերն ապարդյուն անցան, դարպասները մնացին անառիկ: Սեփական հարկի տակ ջախջախիչ պարտություն կրեց «Կաունասը»: Լիտվացի ֆուտբոլիստները չկարողացան դիմագրավել շոտլանդական «Սելթիկի» գրոհներին: Արդեն 13-րդ րոպեին թիմի ռմբարկու Հենրիկ Լարսոնը բացեց հաշիվը, իսկ 29-րդ րոպեին Սաթոնը կրկնապատկեց այն: Ընդմիջումից հետո հյուրերը եւս 2 գոլ խփեցին:

Ալբանիայի «Տիրանան», որը նախորդ տուրում անակնկալ էր մատուցել պարտության մատնելով Թբիլիսիի «Դինամոյին» (3-0) այս անգամ հանդիպելով ավստրիական ԳԱԿ-ի հետ, սեփական հարկի տակ խոշոր հաշվով պարտվեց (1-5): «Վիսլայի» ֆուտբոլիստներն էլ կարող են հանգիստ շունչ քաշել: Կիպրոսի «Օմոնիայի» նկատմամբ սեփական հարկի տակ տոնած հաղթանակը (5-2) պետք է որ հաջորդ փուլի ուղեգիր ապահովի: «Սլիմայի» ֆուտբոլիստները, որոնք պայքարից դուրս էին մղել «Սկոնտոյին», «Կոպենհագենի» հետ խաղում խոշոր հաշվով պարտվեցին (1-4): Ճիշտ է, ֆուտբոլում անակնկալներ լինում են, ուստի միայն պատասխան հանդիպումներից հետո կարելի է անվանել չեմպիոնների լիգայի որակավորման 3-րդ փուլի մասնակիցներին:

Ներկայացնում ենք առաջին հանդիպումների արդյունքները:

ԲԿՄԱ Ռուսաստան- «Վարդար» Մակեդոնիա	1-2
«Շերիֆ» Մոլդովա- «Շախտյոր» Ուկրաինա	0-0
«Լեոտար» Բոսնիա- «Սլավիա» Չեխիա	1-2
«Տիրանա» Ալբանիա-ԳԱԿ Ավստրիա	1-5
«Վիսլա» Լեհաստան - «Օմոնիա» Կիպրոս	5-2
«Ռապիդ» Ռումինիա- «Անդերլեխտ» Բելգիա	0-0
«Կաունաս» Լիտվա-«Սելթիկ» Շոտլանդիա	0-4
«Պարտիզան» Սերբիա-«Յուրգորդեն» Շվեդիա	1-1
ՄՏԿ Հունգարիա-ՀԻԿ Ֆինլանդիա	3-1
«Կոպենհագեն» Դանիա-«Սլիմա» Մալթա	4-1
«Մարիբոր» Սլովենիա-«Դինամո» Զ., Խորվաթիա	1-1
«Ժիլինա» Սլովակիա-«Մաքաբի» Իսրայել	1-0
«Բոգեմիանս» Իռլանդիա-«Ռոզենբորգ» Նորվեգիա	0-1

«Մարզական» աճպարարություն

Ամեն օր «Հայլուրի» երեկոյան եթերն ավարտվում է մարզական նորությունների հաղորդումով: Սակայն սա չէ կարեւորը: Կարեւորը մատուցման այն ապշեցնող, հեռուստադիտողի նկատմամբ անբարյացկամ, մտահղացման տեսակետից, մեղմ ասած, անընդունելի ձեւն է, որ որդեգրել է «Հայլուրի» ղեկավարությունը: Ուրիշ հեռուստաալիքներ եւս մարզական նորություններ են հաղորդում, սակայն առանց նման աճպարարության: Ի՞նչ է ասում «Հայլուրը».

- Բարի երեկո, Կարե՛ն:
- Բարի երեկո, Արտա՛կ... Այսօր սկսվեց եվրոպ. պ....պպ.՞ ՞ շարունակությունը դիտեք ընդմիջումից հետո:

«Թիփի՞ց թուփ ընկած խաղող եմ քաղո՞ւմ...»

Ի՞նչ ասել: Եթե սա տխուր չլիներ, ծիծաղելի կլիներ: Հեռուստադիտողը ցանկանում է մարզական լուրեր լսել, նրան պարտադրում են դիտել անհամ, ճապաղ, բութ գովազդների մի ողջ շարան՝ 10-15 րոպե տեւողությամբ եւ ապա միայն դրանից հետո թույլ տալիս դիտելու մարզական լուրերի շարունակությունը: Ո՛չ, արդեն ուշ է, հեռուստադիտողը չի ցանկանում ոչ կինո «Մոսկվայի» ցուցադրած զազրելի, զզվանք առաջացնող գովազդները դիտել, ոչ էլ բենզինի կտրոնով «Մերսեդես» մեքենա շահելու հեքիաթ-պատկերը: Ուղղակի ասենք. սա ոչ մարզական աճպարարություն է, որ ամեն օր հակառակ մարզասերների կամքի կատարում է մեր այնքան սպասած ժամը 21-ի լրատվական ծրագիրը:

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱՂԱԼՅԱՆ

2,5 մլն դոլար մեկ խաղի համար

Մադրիդի «Ռեալն» օգոստոսի 8-ին Հոնկոնգի հավաքականի հետ ընկերական մրցախաղ անցկացնելու համար պահանջել է 2,5 մլն դոլար: Առաջարկն ընդունվել է: Հոնկոնգի հավաքականի կազմը կուժեղացվի Չինաստանի հավաքականի մի քանի ֆուտբոլիստներով:

Հարկ է նշել, որ արքայական ակումբը շատ մեծ գումար է պահանջել, որի պատճառով Հոնկոնգում թիմի ներկայացուցիչներին «արյունարբուներ» մականունն են տվել: Համեմատության համար նշենք, որ վերջերս «Լիվերպուլը» Հոնկոնգում ելույթի համար ընդամենը 150 հազար դոլար էր պահանջել: Ընդ որում, մինչ Հոնկոնգի հավաքականը, «Ռեալի» հետ խաղալու առաջարկ էր ստացվել նաեւ Մալայզիայի հավաքականից, սակայն 2,5 մլն դոլարի պահանջարկը մալայզացիները մերժել էին:

Հոնկոնգի «Սաութ չայնա մորնինգ պոստ» թերթը նշում է, որ «Ռեալը» գնելով Դեւիդ Բեքհեմին, հաջող բիզնես է իրականացնում Ասիայում կազմակերպված ընկերական մրցախաղերում: Չեմպիոնների լիգայի իննակի գավաթակիրը Պեկինում, Տոկիոյում, Հոնկոնգում եւ Բանգկոկում նախատեսված ընկերական մրցախաղերից 10 մլն դոլար եկամուտ կստանա:

Միսեն տեղափոխվեց «Մոնակո»

«Մոնակոն» «Պարի սեն Ժերմենից» վարձավճարով թիմ է հրավիրել Ֆրանսիայի երիտասարդական հավաքականի նախկին ֆուտբոլիստ Էդուարդ Միսեին: Պայմանավորվածության համաձայն, Միսեն նոր մրցաշրջանը կանցկացնի «Մոնակոյում», իսկ մեկ տարի անց այդ ակումբը կարող է գնել խաղացողի տրանսֆերը: Միսեի պայմանագրի ժամկետը «Պարի սեն Ժերմենի» հետ ավարտվում է 2006 թ.: Նախորդ մրցաշրջանում նա վարձավճարով հանդես էր գալիս անգլիական «Վեստ հեմում»: Այժմ Միսեն հնարավորություն ունի իրեն դրսեւորելու չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարում, որտեղ հանդես է գալիս «Մոնակոն»:

Մոռոզեւիչն առաջ է անցնում

Բիլի շախմատի մրցաշարում կայացավ 9-րդ տուրը: Առաջատարը՝ Ալեքսանդր Մոռոզեւիչը հաղթեց Կորչնոյին եւ վաստակեց 7 միավոր: Իսկ ահա նրան հետապնդող Սմիրինն ու Բաքրոն խաղաղ դաշն կնքեցին համապատասխանաբար Պելետյեի եւ Լուտցի հետ: Այժմ նրանք առաջատարին զիջում են մեկ միավորով: Այսպիսով, վերջին տուրից առաջ հաղթողի կոչմանն արժանանալու համար Մոռոզեւիչին անհրաժեշտ է վաստակել ընդամենը կես միավոր:

Լեմյեն դեռեւս մտորումների մեջ է

Հանրահայտ հոկեյիստ Մարիո Լեմյեն հանդես գալով «Պիտսբուրգի» վետերանների գոլֆի մրցաշարում, հայտարարել է, որ մոտ ժամանակներս վերջնականապես կվճռի իր հետագա ճակատագիրը: Նա կամ հրաժեշտ կտա մեծ հոկեյին, կամ էլ եւս մեկ մրցաշրջան հանդես կգա հոկեյի ազգային լիգայում: 38-ամյա Մարիո Լեմյեն անցյալ մրցաշրջանում 91 միավորով լիգայի լավագույն ռմբարկուների ցուցակում զբաղեցրել էր 8-րդ տեղը:

Սթենլիի կրկնակի գավաթակիրը եւ «Արտ Ռոս Տրոֆի» մրցանակի վեցակի դափնեկիրն իր ողջ մարզական կենսագրության ընթացքում խաղացել է միայն «Պինգվինզում»: Անցկացրած 879 խաղում նա վաստակել է 1692 միավոր, խփել 682 գոլ: Նշենք, որ Մարիո Լեմյեն մեկ անգամ արդեն հրաժեշտ տվել էր հոկեյին, սակայն կրկին վերադարձել էր մրցապարտեզ: Վերադարձից հետո նա 134 խաղերում 198 միավոր էր վաստակել:

ՇԱԽՄԱՏ

Դորտմունդը կրկին հյուրընկալել է շախմատիստներին

Դորտմունդում մեկնարկում է շախմատի ավանդական շրջանաձեւ մրցաշարը, որը միշտ ուժեղ կազմ է հավաքում: Այս անգամ տարբեր պատճառներով մրցաշարի մասնակցությունից հրաժարվել են մի քանի ուժեղագույն շախմատիստներ, որի հետեւանքով հերթական մրցաշարը դասվում է ՖԻԴԵ-ի 18-րդ կարգին: Դորտմունդում գլխավոր դերակատարներն են դասական շախմատի գծով աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկը, հավակնորդների մրցաշարի մասնակից Պետեր Լեկոն եւ ցանկացած մրցաշարի հաղթողի հավակնորդների թվում գտնվող հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը: Նրանց կփորձեն համառ դիմադրություն ցույց տալ Թեյմուր Ռաջաբովը, Վիորել Բոլոգանը եւ Արկադի Նայդիչը:

Մեծ հետաքրքրությամբ է սպասվում շախմատի աշխարհի չեմպիոնի կոչման կիսաեզրափակիչ մրցախաղի մասնակիցներ Վլադիմիր Կրամնիկի եւ Պետեր Լեկոյի մրցավեճը: Չնայած «Էյնշտեյն գրուպ» ընկերության սնանկացման հետեւանքով առայժմ նրանց կիսաեզրափակիչ մրցախաղի անցկացման վայրն ու ժամկետը հայտնի չեն, սակայն ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը հավաստիացնում է, որ վաղ թե ուշ երկու հավակնորդները կնստեն խաղասեղանի շուրջ: Այնպես որ, Դորտմունդի մրցաշարը երկուսի համար էլ ուժերի յուրօրինակ ստուգատես կհանդիսանա:

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Կասպարով-Պոնոմարյով մրցախաղը տեղի է ունենալու Յալթայում: Հենց դրանով է բացատրվում նրանց բացակայությունը Դորտմունդում: Մրցակիցները հատուկ ծրագրով նախապատրաստվում են մրցախաղին:

Կրամնիկը Դորտմունդում արդեն վեց անգամ նվաճել է առաջին մրցանակը: Անցյալ տարի Լեկոն գրավել էր առաջին տեղը եւ հենց այդ հաջողության շնորհիվ նա իրավունք ստացավ հանդես գալու Կրամնիկի հետ մրցախաղում: Նախնական մրցաշարում Լեկոն 2-րդ տեղը զբաղեցրեց՝ զիջելով միայն Բարեեւին: Կիսաեզրափակիչում հունգարացի գրոսմայստերն անսպասելիորեն շատ հանգիստ հաղթեց Ալեքսեյ Շիրովին (2,5-0,5), իսկ եզրափակիչում պարտության մատնեց բուլղարացի Վեսելին Թոփալովին:

31-ամյա Վիորել Բոլոգանը Դորտմունդում հանդես գալու իրավունք էր ստացել որպես «Աերոֆլոտի» մրցաշարի հաղթող: Իսկ 17-ամյա Նայդիչը՝ Գերմանիայի գլխավոր շախմատային հույսը, առայժմ ամենամեծ հաջողությանը հասել է այս տարվա Վեյք Ան Զեեի մրցաշարում՝ գրավելով «B» կարգի մրցումներում 2-րդ տեղը: Վերջին շրջանում հաջող ելույթներ է ունենում նաեւ 16-ամյա Թեյմուր Ռաջաբովը: Առաջին տուրում միմյանց հետ կմրցեն Կրամնիկ-Ռաջաբով, Նայդիչ-Բոլոգան եւ Անանդ-Լեկո զույգերը: Մրցաշարը կանցկացվի 2 շրջանով եւ կավարտվի օգոստոսի 10-ին:

Առջեւում Սարգսյան-Աղասի մրցախաղն է

Վաշինգտոնում ընթացող թենիսի միջազգային մրցաշարում իր հաջող ելույթն է շարունակում Սարգիս Սարգսյանը: Հերթական խաղը նա շահեց Վաներկից (6-3, 6-4): Սարգսի հաջորդ մրցակիցը կլինի հանրահայտ Անդրե Աղասին: Ինչ խոսք, այդ հանդիպումը հսկայական հետաքրքրություն է ներկայացնում: Հաջող է հանդես գալիս նաեւ Եվգենի Կաֆելնիկովը, որը պարտության մատնեց Թոմաս Էնկվիստին (6-3, 2-6, 6-3): Ռուսաստանցի Դավիդենկոն էլ մտավ հաջորդ փուլ՝ պարտության մատնելով Լարոյին (6-4, 6-3): Մրցակիցների նկատմամբ հաղթանակներ տոնեցին նաեւ Բրայանը, Վախալին, Անչիչը, Գոնսալեսը, Շրիչափխանը, Ռոդիկը, Հենմանը:

Ռուսների հերթական հաջողությունը

Վոլեյբոլի Գրան պրիի մրցաշարում վերելքով են հանդես գալիս Ռուսաստանի հավաքականի վոլեյբոլիստուհիները: Նիկոլայ Կարպոլի սանուհիները եզրափակիչ փուլի մրցումներում իրենց 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեցին: Այս անգամ նրանք 1 ժամ 32 րոպե տեւած մրցավեճում պարտության մատնեցին ամերիկուհիներին (3-1): Ռուսաստանի հավաքականից արդյունավետությամբ աչքի ընկան Եկատերինա Գամովան (23 միավոր) եւ Եվգենիա Արտամոնովան (19): Ռուսների գլխավոր հակառակորդ չին վոլեյբոլիստուհիները 3-1 հաշվով պարտության մատնեցին իտալուհիներին: Երկու թիմերն էլ վեցական միավոր են վաստակել, սակայն շահած խաղափուլերի արդյունքով առջեւում Ռուսաստանի հավաքականն է: Հոլանդիայի ընտրանին 3-2 հաշվով հաղթելով կորեացիներին, 5 միավորով 3-րդ տեղում է: 4 միավոր ունեն ամերիկուհիները:

ԻՆՏԵՐՏՈՏՈՅԻ ԳԱՎԱԹ

«Պաշինգն» անակնկալ է մատուցում

Ինտերտոտոյի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ առաջին հանդիպումներում մեծ անակնկալ մատուցեց ավստրիական «Պաշինգը», որը սեփական հարկի տակ 4-0 հաշվով ջախջախեց գերմանական «Վերդերին»: Արդեն առաջին խաղակեսում ավստրիացի ֆուտբոլիստները 3 անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը: Հաշիվը 37-րդ րոպեին բացեց Հորվաթը, այնուհետեւ երեք րոպեի ընթացքում երկու անգամ աչքի ընկավ Գլիդերը, իսկ խաղավերջում Բաուրը չորրորդ գնդակը խփեց՝ ավարտելով հյուրերի ջախջախումը: Հիշեցնենք, որ «Պաշինգն» այն թիմն է, որին հաջողվեց պայքարից դուրս մղել ղազախական «Տոբոլին», որն առաջին երկու փուլերի բոլոր չորս հանդիպումներն էլ շահել էր:

Ի տարբերություն «Վերդերի», գերմանական մյուս երկու ակումբները հաջող ելույթ ունեցան: «Շալկե-04-ի» ֆուտբոլիստները սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով հաղթեցին չեխական «Լիբերեցին», իսկ «Վոլֆսբուրգն» արդեն առաջին խաղում լուծեց հաջորդ փուլի ուղեգրի հարցը: Գերմանացի ֆուտբոլիստները հյուրընկալվելիս 4-1 հաշվով պարտության մատնեցին խորվաթական «Ցիբալիային»: Չեխիայի «Բռնոն» հանդիպեց իսպանական «Վիլյառեալի» համառ դիմադրությանը: Առաջինը հաջողության հասան հյուրերը: Աչքի ընկավ Խոսե Մարին: «Բռնոյին» պարտությունից փրկեց թիմի ռմբարկու Դոսեկը:

«Նանտի» եւ «Պերուջայի» մրցավեճում 1-0 հաշվով հաղթեցին իտալացիները: Հոլանդական «Հերենվենը» սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով պարտության մատնեց Սլովենիայի «Կոպերին»:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Տոկիօն, Մոսկվան եւ Օսական ամենաթանկ քաղաքներն են

Այս հետեւությանն են հանգել Վիեննայի միջազգային տնտեսական համեմատությունների հետազոտողները, որոնց զեկուցագիրը հրապարակվել է Ավստրալիայում: Փաստաթղթում նշվում է, որ տարուսի թանկությամբ աչքի ընկնող քաղաքներում հիմնական ապրանքների ու ծառայությունների թանկացումն առաջին հերթին դոլարի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճի հետեւանք է:

Աշխարհի թանկ քաղաքների ցանկում Փարիզը 7-րդ տեղում է, իսկ եվրոյի գոտում առաջինն է: Անցյալ տարի Եվրամիությունում ամենաթանկ քաղաքը Լոնդոնն էր, որն այժմ աշխարհում զբաղեցնում է 10-րդ տեղը:

6-րդ տեղում Կոպենհագենն է, որն այժմ ամենաթանկ քաղաքն է ամբողջ Եվրամիությունում: Միության ամենաէժան քաղաքը Լիսաբոնն է, որն աշխարհում զբաղեցնում է 68-րդ տեղը:

Մինչ եվրոպական քաղաքների մեծ մասում ապրուստը թանկացել է, վերջին մեկ տարում հակառակ երեւույթն է արձանագրվել ամերիկյան քաղաքներում: Ամբողջ Ամերիկայում ամենաթանկ քաղաքը Նյու Յորքն է (աշխարհում 13-րդ տեղը): Մեխիկոն զբաղեցնում է 56-րդ, Կարակասը՝ 107-րդ, Մոնտեվիդեոն՝ 114-րդ տեղը:

Դ. Ք.

Call For Proposals

Democracy Commission Small Grants Program
United States Embassy

The United States Embassy is pleased to announce a contest of proposals within the frames of the Democracy Commission Small Grants program to support the development of independent online media in Armenia.

Guidelines:

Recipients should be Armenian media outlets which have online production and which have not received funding under this program in 2002.

Projects should be designed to promote civil society, to foster democratic processes, and to increase respect for the rule of law in Armenia.

Projects may include such democracy-building aspects as: civil society, free flow of information, transparency in government, public education and advocacy, association building, rule of law and legal reforms, conflict resolution, human rights, civic education, market economy, free and fair elections, anti-trafficking and anti-corruption awareness, minorities and women's rights. Grants may not be used for partisan political activities.

If awarded a grant, the grantee must submit a project report and a financial accounting report to the Embassy upon completion of the project.

The maximum amount that may be requested and funded under this program is $ 24,000. A detailed and realistic budget of all project expenses must be provided. All budgets must be calculated in US Dollars.

Project proposals should describe specific objectives, outcomes and intended audience, and should include a beginning and ending date of the project.

Proposals will be evaluated according to the relevance of the proposed project to the Democracy Commission Small Grants program goals, clearly formulated objectives and target groups, and the ability of the applicant to carry out the project aims. Proposed projects which meet the basic criteria outlined above will be considered at the meeting of the Democracy Commission.

Application forms and program guidelines can be obtained from US Embassy, Baghramian Street 18, Yerevan, Armenia (Consular Entrance) or at the Embassy website *<http://www.usa.am/announcements.html>*. All applications must be written in English and submitted to the Public Affairs Office, US Embassy, by August 11, 2003, 5:30 PM.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

«Ա. Խալաթյան վարժարան»

Ընդունելություն I-X դասարաններում: Մասնավոր վարժարանն աշխատում է երկարօրյա հիմունքով, խորացված ռուսերենով:

Տրամադրում է սնունդ եւ սպասարկող ավտոբուս, դասապատրաստումը՝ վարժարանում:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 77 21 75, 26 69 44:

Հասցեն՝ Երեւան, Մալաթիա-Սեբաստիա-54:

UNIBANK

Годовые процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD, EURO	
			До 10.000	От 10.001 до 100,000
30 дней	в конце срока	6	4	4,5
"Победа" 180 дней	в конце срока		9	
"Культура" 90 дней	в конце срока	9		
31 - 90 дней	в конце срока	8,5	7	7,5
	ежемесячно	8	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50 000 AMD
- 100 USD, EURO

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амирянa 12, тел: 539870, 539871
факс: 533032, SWIFT: UNIJAM22

филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул. Абовяна 28, тел: (3741) 542430 542431, 542432

филиал "Комитас"
375001г. Ереван, ул. Комитаса 15/2, тел: (3741) 261838 261858, 261868

филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меци 53, тел: (37451) 40872, 40873

филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1, тел: (37441) 33055, 33051

«ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ» տեղեկացնում է իր բաժանորդներին

ARMENTEL

Տեխնիկական վերազինման արդյունքում փոփոխություն է կատարվել եռանիշ հեռախոսահամարների համարհավաքման կարգում: Օգոստոսի 1-ից կոմերցիոն նպատակներով (տաքսի ծառայություններ, գործարար ձեռնարկություններ) տրամադրված եռանիշ հեռախոսահամարներին անհրաժեշտ է զանգահարել հետեւյալ կերպ.

■ Բոլոր թվային եւ 63,64 անալոգային հեռախոսակայանների բաժանորդները եռանիշ հեռախոսահամար զանգահարելու համար պետք է հավաքեն 8 xxx (եռանիշ հեռախոսահամարները պահպանվել են, առջեւից ավելացել է 8 նիշը):

■ Անալոգային-կոորդինատային (25, 47, 48, 34/35, 61/62, 72/73/74, 77) հեռախոսակայանների բաժանորդները պետք է հավաքեն 8՝ լսեն ակուստիկ ազդանշան (զումեր), որից հետո հավաքեն հաջորդ 3 նիշերը:

Հանրային եւ պետական կարիքների համար օգտագործվող եռանիշ հեռախոսահամարների համար հավաքման կարգում փոփոխություններ չեն կատարվել: Դրանք են, օրինակ, հրշեջ ծառայությունը՝ 1-01, ոստիկանությունը՝ 1-02, շտապօգնությունը՝ 1-03, գազի վթարային ծառայությունը՝ 1-04 եւ այլն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը հանրապետությունում արտարժույթի օգտագործման շրջանակները գնահատելու եւ սպառողական միտումները որոշելու նպատակով պատրաստվում է իրականացնել վիճակագրական հարցում, որի նպատակով հայտարարում է մրցույթ պայմանագրային աշխատակիցներ ներգրավելու համար:

Աշխատանքի բնույթը.
- Այցելություններ ՀՀ քաղաքացիների տներ Երեւանում եւ հանրապետության մարզերում
- Նախապես պատրաստված հարցաթերթիկների միջոցով տեղերում բնակչության հարցման կազմակերպում
- Հարցաթերթիկների տվյալների մուտքագրում համակարգիչ
- Հարցման տվյալների ամփոփում

Պայմանագրի տեւողությունը՝ 1-2 ամիս:
Աշխատանքային օրվա տեւողությունը՝ շուրջ 8 ժամ:
Անհրաժեշտ պահանջները.
- Բարձրագույն կրթություն (ցանկալի է տնտեսագիտական) կամ ԲՈՒՀ-երի ավարտական կուրսերի ուսանողներ
- Մակրոէկոնոմիկայի եւ միկրոէկոնոմիկայի հիմունքների իմացություն
- Մաթեմատիկական վիճակագրության եւ տնտեսական վիճակագրության հիմունքների իմացություն
- EXCEL, WORD համակարգչային ծրագրերի բավարար իմացություն

Դիմումները ՀՀ ԿԲ աշխատակազմի Անձնակազմի կառավարման բաժին ներկայացնել մինչեւ ս. թ. օգոստոսի 18-ը, հետեւյալ փաստաթղթերի հետ.

1. Դիմում
2. Անձնագրի պատճեն
3. Ինքնակենսագրություն
4. Դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեն, (ուսանողներին՝ տեղեկանք ԲՈՒՀ-ից)
5. Երկու գունավոր լուսանկար (3 x 4)
6. Զինվորական գրքույկ
7. Կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ

Անհրաժեշտության դեպքում զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարներով.

ԱԿ բաժին	56 14 40
Վիճակագրության վարչություն	58 36 31

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 31. 7. 2003 Գինը՝ 100 դրամ